

บทที่ 5

สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรม

จากสภาพปัจจุบัน จนถึงคดีที่เกิดในพื้นที่ สน.พญาไท ความสัมพันธ์ของคดีบนพื้นที่ศึกษามีความแตกต่างกันดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ซึ่งเป็นการมองจากคดีลงไปถึงพื้นที่ ในภาพรวม จนถึงรายละเอียด สำหรับในบทต่อไปนี้จะนำเสนอจากสภาพพื้นที่ตามที่ได้แบ่งไว้ในแต่ละ Zone ไปถึงกลุ่มคดีที่ปรากฏในพื้นที่ใด บริเวณใดที่มีสถิติคดีเกิดขึ้นสูง และประเภทใดบ้าง ซึ่งผลของสถิติคดีอาชญากรรมแต่ละประเภทจากบทที่แล้ว สถิติคดีอาชญากรรมแต่ละประเภทมักจะเกิดในบริเวณใด บริเวณหนึ่ง มีทั้งแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ และก็มีที่ซ้ำซ้อนกันในที่เดียว ซึ่งเป็นไปตามสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดสถิติคดีอาชญากรรม ดังได้กล่าวมาแล้วว่าสภาพแวดล้อมทั่วไปตามลักษณะของเมืองที่มีโอกาสในการเป็นสถานที่เกิดเหตุและทำให้สถิติคดีเพิ่มขึ้นได้ซึ่งเราสามารถสังเกตได้จากผลสถิติคดีที่กระจุกตัวอยู่อย่างหนาแน่น ตัวอย่าง เช่น ในบริเวณชุมชนบ้านครัว ชุมชนจาร์รัตน์ ศูนย์การค้าประตูน้ำ อนุเสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และตามพื้นที่พักอาศัยย่านชอยรวงน้ำ ซึ่งในบริเวณดังกล่าวนี้มักจะมีโอกาส (Probability) ในการเกิดสถิติคดีอาญาสูงมากกว่าในบริเวณอื่น ๆ ซึ่งเป็นที่น่าศึกษาว่าเหตุใด สถิติคดีอาญาจึงไม่เพิ่มและกระจายตัวออกไปตามปกติ แต่จะเพิ่มขึ้นเป็นที่ ๆ หย่อม ๆ นั้นแสดงว่าในสภาพแวดล้อมในบริเวณดังกล่าว มีบางสิ่งบางอย่างที่เป็นปัจจัยกระตุ้นให้สถิติคดีเพิ่มขึ้นในบริเวณใดบริเวณหนึ่งได้ หรือ เหตุใดคดีประทุรร้ายต่อทรัพย์สินจึงไม่กระจุกตัวอยู่ในบริเวณสถานที่ราชการเช่นในพื้นที่ศึกษา Zone B แต่กลับกระจุกตัวอยู่ในบริเวณพื้นที่ Zone E ซึ่งเป็นย่านการค้าหนาแน่น กับ ชุมชนแออัดจาร์รัตน์ เป็นต้น

จากแผนที่หมายเลข 4.24 แสดงกลุ่มคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ สน.พญาไท ซึ่งประกอบด้วยคดีทุกกลุ่มทุกประเภท นอกจากจะมีปริมาณที่ไม่เท่ากันแล้ว ความสำคัญของคดีย่อมไม่เท่าเทียมกันทั้งหมดทุกคดี ซึ่งในบางกลุ่มจะมีความรุนแรงมากหรือน้อย มีผลกระทบโดยตรงหรือ โดยอ้อม ซึ่งแตกต่างกันไป โดยผู้วิจัยได้นำเสนอกำหนดเพื่อลำดับค่าน้ำหนักความสำคัญ ต่อ ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่ม ไว้ตามตารางต่อไปนี้

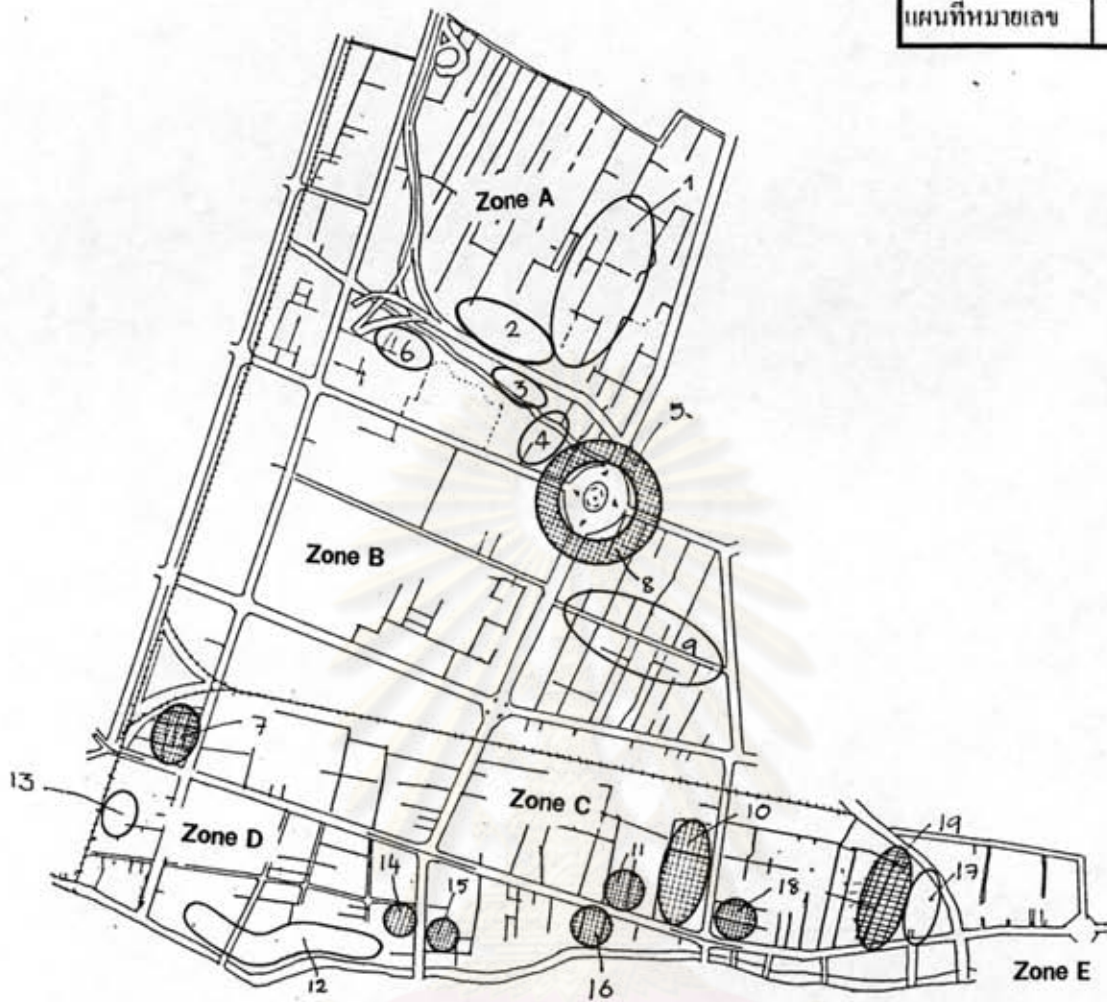
คดีกลุ่ม	ความรุนแรง	สะท้อนขวัญ	ความสูญเสีย	ค่าน้ำหนัก	
				ต่อสังคม	รวม
เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	5	5	5	4	19
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	5	4	5	4	18
ที่น่าสนใจ	2	2	3	4	11
รัฐเป็นผู้เสียหาย	2	1	2	5	10

ค่าน้ำหนัก	
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

ตารางที่ 5.1 แสดงค่าน้ำหนัก ความสำคัญของแต่ละกลุ่มคดี

จากความหนาแน่นของคดีต่อพื้นที่ผู้วิจัยได้ถือเอาความหนาแน่นของคดีเกินกว่า 5 คดี ต่อ พื้นที่ 0.0020358 ตร.กม.หรือ ประมาณ 2.5 คดี / ตร.ม. / 3 ปี จะได้บริเวณที่มีสถิติคดีเกิดสูง และมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรมในพื้นที่ศึกษาทั้งสิ้น 19 บริเวณ รายละเอียดแสดงให้เห็นเป็นตาราง และ แผนที่หมายเลข 5.1 และ จะนำเสนอผลการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขในแต่ละพื้นที่เขตย่อย (Zone) ได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้ออำนวยให้เกิดคืออาชญากรรมในพื้นที่ สน.พญาไท

Zone A	1. ซอยสี่ขา	Zone D	12. ชุมชนบ้านครัว
	2. ชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์		13. ชุมชนคลองส้มป่อย
	3. ชุมชนแออัดวัดมะกอก		14. โรงแรมเอเชีย
Zone B	4. ชุมชนแออัดวัดมะกอก		15. โรงพยาบาลศรีแม่คณา
	5. อนุเสาวรีย์ชัยสมรภูมิ		16. ห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์
	6. หลังโรงพยาบาลพระมงกุฎ	Zone E	17. ชุมชนแออัดจากรัตน์
	7. โรงพยาบาลศรีโคธิเยี่ยม		18. ตลาดประตูน้ำ ย่านการค้าประตูน้ำ
Zone c	8. อนุเสาวรีย์ชัยสมรภูมิ		19. ห้างเมโทร
	9. ซอยรางน้ำ		
	10. ศูนย์การค้าอินทรา		
	11. ตลาดเฉลิมลาภ (ตลาดประตูน้ำ)		

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละพื้นที่เขตย่อย และ ข้อเสนอแนะ

1. พื้นที่ Zone A

สภาพพื้นที่ Zone A มีลักษณะเด่นในรูปแบบของย่านพักอาศัย โดยเฉลี่ยแล้วร้อยละ 92.6 จะเป็นพื้นที่สีเหลือง (Residential area) ในย่านพาณิชย์กรรมหรือพื้นที่สีแดง (Commercial area) ประมาณร้อยละ 4.3 ส่วนที่เหลือเป็นส่วนของสาธารณูปโภค และสถานที่ราชการ จากลักษณะเด่นของพื้นที่ที่เป็นย่านพักอาศัย จะมีกลุ่มของอาคารพักอาศัยกลุ่มใหญ่อยู่ด้วยกัน 4 รูปแบบ คือ

1. บ้านเดี่ยว บริเวณซอยอารีย์สัมพันธ์ ซึ่งเป็นที่พักอาศัยของคนเมืองที่มีรายได้ระดับปานกลาง - สูง สภาพการปลูกสร้างอาคารเป็นอาคารบ้านพักอาศัย 1-3 ชั้น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการจัดรูปแบบพื้นที่ถนน และตัวอาคาร ตัวอาคารยังไม่ชำรุดทรุดโทรมส่วนหนึ่งอาจซึ่งเป็นผลจากสภาพทาง เศรษฐกิจของผู้พักอาศัยในบริเวณนี้ดีพอสมควร

2. ชุมชนแออัดมืออยู่บริเวณเดียวคือ ชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ ตั้งอยู่ บริเวณสุดซอยบุญช่วย ใกล้กับทางด่วนกรุงเทพ ติดกับริมคลองสามเสน มีพื้นที่ประมาณ 5 ไร่ ลักษณะการปลูกสร้างอาคารอยู่ชิดกันมีทางเข้า - ออกได้ 2 ทางคือทางออกทางถนนพระรามหก และซอยอารีย์ ในทางเรือ โดยใช้เส้นทางแนวคลองสามเสนใน พื้นที่ชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์จะมีปัญหาด้านการใช้พื้นที่เช่นเดียวกับชุมชนแออัดทั่วไป คือ สภาพอาคารที่ปลูกชิดกัน ตัวอาคารชำรุดทรุดโทรม ระบบสาธารณูปโภคมีปัญหา ทำให้สภาพสังคมในบริเวณนี้อยู่ในสภาพที่ย่ำแย่

3. บ้านพักอาศัยแบบอาคารห้องแถว จะปรากฏทั่วไปในบริเวณ แนวถนนพหลโยธิน และในซอยๆ ซึ่งจะมีการใช้อาคารในรูปแบบผสมผสานระหว่างอาคารพักอาศัย และ ร้านค้าย่อย สภาพอาคารทั่วไปจะเป็นระเบียบเรียบร้อยพอสมควร และสภาพอาคารยังไม่ทรุดโทรมใน ตามแนวถนน ส่วนในซอยๆ จะดูดีกว่าเล็กน้อย

4. อาคารพักอาศัยรวม ได้แก่ แฟลต อพาร์ทเมนต์ และคอนโดมิเนียม ตลอดแนวยาวของพื้นที่ในซอยสีขา (ซอยพหลโยธิน 3) มีการปลูกสร้างอาคารพักอาศัยของข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับแฟลต,อาคารพักอาศัยที่ภาครัฐบาลจัดหาให้ สภาพสังคม และ สภาพเศรษฐกิจในบริเวณนี้ยังไม่ดีเท่าที่ ดูได้จากสภาพอาคารที่ทรุดโทรม ซึ่งแตกต่างกันกับแฟลตสวัสดิการกลาง

ทหารบก ที่ดูแล้วเป็นระเบียบเรียบร้อยกว่ามาก สำหรับส่วนของอพาร์ทเมนต์และคอนโดมิเนียมจะเป็นที่พักอาศัยของผู้มีรายได้ปานกลาง-สูง เนื่องจากใน Zone A ยังเป็นจุด ศูนย์กลางเมืองที่สามารถเดินทางไปมาได้สะดวกและใช้เวลาน้อย

สำหรับพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรมจะมีตลอดแนวถนนพหลโยธิน เป็นอาคารสำนักงาน ธนาคาร ฯลฯ แนวถนนสวรรคโลก และถนนพระรามหก และมีย่านพาณิชย์กรรมขนาดเล็ก กระจายในซอยอารีย์ฯ

สถิติคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ Zone A ทั้งหมด คือ 1,360 คดี (ตามตารางที่ 4.24) ซึ่งถือว่าน้อยที่สุดในพื้นที่ศึกษา หรือ คิดเป็นร้อยละ 13.27 ซึ่งประกอบไปด้วย

คดีเกี่ยวกับชีวิต, ร่างกาย และเพศ	30	คดี
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	161	คดี
คดีที่น่าสนใจ	54	คดี
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	1,058	คดี
กลุ่มอื่น ๆ	57	คดี

จากผลการศึกษาพบว่าสถิติคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นสูงและเป็นบริเวณที่มีปัญหาในด้านนี้โดยสังเกตจากกลุ่มคดีที่หนาแน่นในพื้นที่ Zone A อยู่ด้วยกัน 3 บริเวณ คือ

1. บริเวณซอยพหลโยธิน 3 (ซอยสี่ขา) และ แพลตด้าวจ
2. บริเวณชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์
3. บริเวณชุมชนแออัดวัดมะกอก

1. บริเวณซอยพหลโยธิน 3 (ซอยสี่ขา) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท ตั้งอยู่ภายในพื้นที่พักอาศัย (Residential Area) ที่มีร้านค้าขนาดย่อมแทรกอยู่ในพื้นที่ เป็นถนนซอยขนาด 2 ช่องทางเดินรถแยกไปจากถนนพหลโยธิน บริเวณ 2 ซ้างของพื้นที่ซอยสี่ขา เป็นบ้านเดี่ยว อพาร์ทเมนต์ ร้านค้า มากน้อย ตามลำดับ ส่วนสำคัญซึ่งคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นสูงมาก และ หนาแน่น ในบริเวณนี้คือ แพลตด้าวจ ซึ่งเป็นชุมชนพักอาศัยหนาแน่นมากในทางแนวตั้ง

ภาพถ่าย บริเวณแฟลตตำราจ ซอยลือชา

ภาพถ่าย บริเวณแฟลตสวัสดิการกลางทหารบก

ภาพถ่ายหมายเลข 5.1 ความแตกต่างทางด้านกายภาพระหว่างแฟลตของข้าราชการตำราจ กับ ทหารบก ผลการศึกษาจะพบว่า มีสถิติแตกต่างกันมาก โดยที่บริเวณ แฟลตตำราจ และ บริเวณรอบ ๆ มีสถิติคดีอาชญากรรม ทุกกลุ่มสูงกว่า ข้อสังเกตทั้งสองบริเวณนี้คือ มีหน้าที่ (Function) เหมือนกัน แต่ สภาพแวดล้อม เช่น การเข้าถึง การจัดที่จอดรถ การควบคุมพื้นที่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการออกแบบอาคารแตกต่างกันด้านหน้า อาคารหันหน้าออกถนนสาธารณะ และมีรั้วป้องกัน

คดีอาชญากรรมในบริเวณชอยลือซา นี้ คดีกลุ่มเกี่ยวกับ ชีวิต ร่างกายและเพศ เกิดขึ้นสูง ในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่กึ่งสาธารณะ (Semi Public) ไม่ว่าจะเป็นร้านค้าย่อยในพื้นที่ ถนนชอย ฯลฯ ช่วงเวลาที่ เกิดเหตุเป็นเวลากลางคืนมากกว่าเวลากลางวัน คดีรัฐเป็นผู้เสียหายเป็นอันดับรอง เกิดขึ้นสูงในพื้นที่ที่เป็น พื้นที่กึ่งสาธารณะ และ พื้นที่ส่วนตัว (Private Area) ดูภาพหมายเลข 5-5

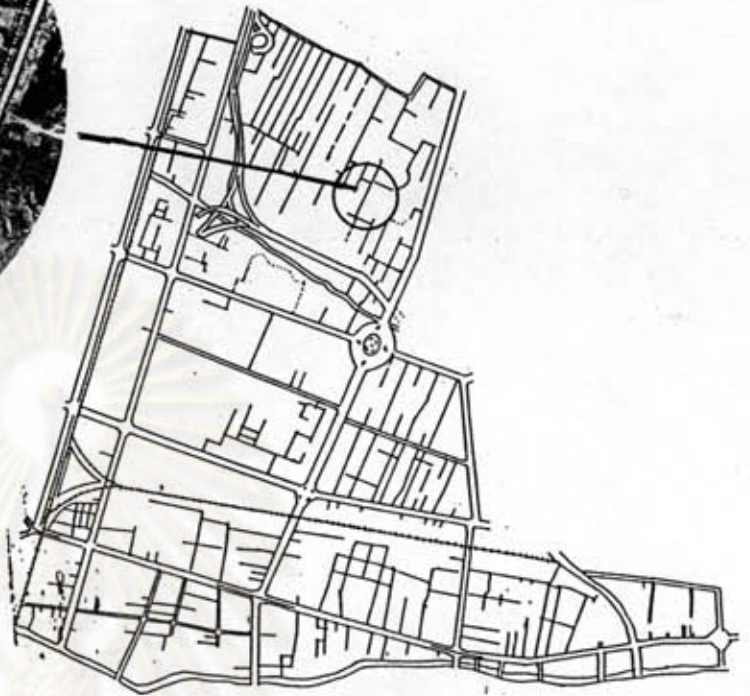
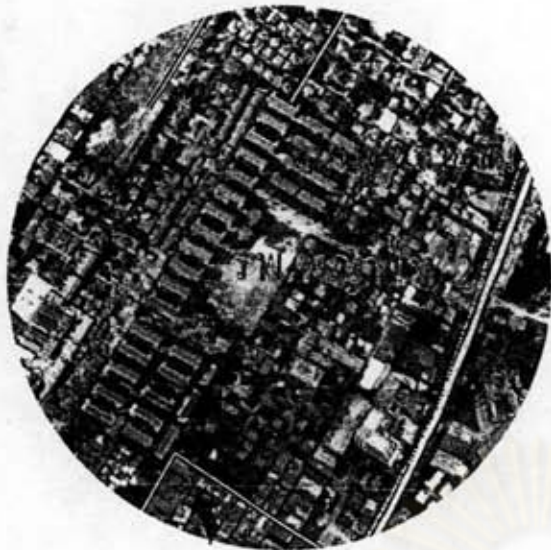
สภาพแวดล้อมในบริเวณที่เกิดคดีอาชญากรรมสูง พอสรุปว่า จากสภาพแวดล้อมทั่วไป (General Environment) เนื่องจากมีความหนาแน่นของประชากรสูง แต่รายได้ประชากรในระดับต่ำ - ปานกลาง เป็นชุมชนพักอาศัยหนาแน่นมาก จากสภาพสังคมที่เป็นที่พักอาศัยของผู้มีรายได้น้อย อยู่กัน อย่างแออัดการดูแลรักษาพื้นที่ของชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้สภาพแวดล้อมรอบๆ บริเวณแฟลตตำรวจไม่ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งคดีส่วนใหญ่จะเกิดในสถานที่เปลี่ยวซึ่งยังพบได้ในพื้นที่ชอยลือซาเช่น พื้นที่กร้างว่างเปล่า เป็นจุดอับ (Blind spot) จุดหนึ่งในพื้นที่นี้ที่ควรปรับปรุงแก้ไข

จากภาพถ่ายเปรียบเทียบหากดูด้วยตาเปล่า มีความแตกต่างในการจัดระเบียบรูปแบบ สภาพแวดล้อมอย่างเห็นได้ชัด ระหว่างแฟลตข้าราชการตำรวจ กับ แฟลตสวัสดิการกลางทหารบก การจัด ระเบียบของพื้นที่สามารถสะท้อนถึงการควบคุมพื้นที่ได้ประการหนึ่ง ตามที่นักวิชาการ เช่น Lyman และ Scott , Newman ที่กล่าวว่าถึงการออกแบบพื้นที่ทุติยภูมิ และ การควบคุมพื้นที่ของตนเอง (Defensible Space) และอีกประการหนึ่ง สามารถสะท้อนถึงสภาพสังคมของผู้พักอาศัยได้อีกด้วย ตามที่ผู้วิจัยได้อ้างไว้ ในบทที่ 2

สภาพทางสังคมบางประการ เช่น กลุ่มผู้พักอาศัยที่เป็นข้าราชการตำรวจและญาติ ๆ ซึ่งมารวมกันพักอาศัยในนามของข้าราชการตำรวจเพียง 1 คน ทำให้เกิดความแออัด ประกอบกับค่านิยม บางประการของการเป็นตำรวจมีผลทำให้คดีเพิ่มสูงขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งซึ่งกันและกัน ความรู้สึกในการกระทำความผิดแต่ไม่ต้องถูกจับกุมหรือถูกลงโทษ ส่งเสริมให้เป็นตัวอย่างกับเยาวชนใน ชุมชน

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณ ชอยลือซา

1. การแก้ไขพื้นที่ Semi Public ของชอยลือซา ด้วยการเพิ่ม แสงสว่าง ในเวลากลางคืน และ “ดวงตา” เข้าไปในพื้นที่ให้มากขึ้น การแก้ไขดังกล่าวอาจทำได้ด้วยการ เชื่อมเส้นทางของชอยลือซา (ชอยพหลโยธิน 3) ออกทะเล ชอยพหลโยธิน 1 เพื่อเปิดเส้นทางให้บุคคลภายนอกพื้นที่เข้ามาใช้ ในช่วง เวลากลางวันและกลางคืน และช่วยบรรเทาปริมาณรถบนถนนพหลโยธิน คล้ายกับในชอยอารีย์ฯ

ภาพถ่ายหมายเลข 5.2
แสดง การแก้ไขทางกายภาพ
ด้วยการเปิดเส้นทางเข้า-ออก

2 การปรับปรุงพื้นที่รอบ ๆ ด้วยการจัดระเบียบพื้นที่ ตัดต้นไม้ในบางจุด และต้นหญ้าที่
รกสูง เพื่อลดมุมมองในพื้นที่ลง แบ่งส่วนพื้นที่รับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ของคนในชุมชน หากทำได้มาก
เท่าใดจะมีผลทำให้เกิดการควบคุมพื้นที่ได้มากขึ้นสถิติคดีอาชญากรรมจะลดลง

ภาพถ่ายหมายเลข 5.3 แสดงมุมมองของพื้นที่

3. จุดตรวจของตำรวจ สน.พญาไท ควรปรับปรุงด้วยการซ่อมแซม และ จัดเจ้าหน้าที่ มาประจำจุดเช่นเดิม แม้ว่าประสิทธิภาพในการรับแจ้งเหตุจะไม่คุ้มกับการสูญเสียบุคลากร แต่ผลที่ได้ใน ทางอ้อมคือ การเพิ่ม "ดวงตา" ที่มีประสิทธิภาพเข้าไปในพื้นที่ ซึ่งเป็นแนวทางป้องกันก่อนเกิดเหตุ

ภาพถ่ายหมายเลข 5.4 แสดงป้อมตำรวจใน ซอยลือชา

ภาพถ่ายหมายเลข 5.5 แสดงพื้นที่ทุติยภูมิในซอยลือชา

2. บริเวณชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ รูปแบบการใช้ที่ดินเป็นชุมชนแออัด ตั้งอยู่บริเวณแนวทางด่วนติดกับคลองสามเสนใน ระหว่างซอยบุญช่วย กับ คลองสามเสนใน อยู่สุดซอยอารีย์ มีร้านค้าขนาดย่อมแทรกอยู่ในพื้นที่ มีอาคารบ้านเรือนอยู่ 120 หลังคาเรือน มีประชากร 588 คน ในบริเวณขนาดพื้นที่ประมาณ 5 ไร่ ความหนาแน่นของประชากรสูง รอบ ๆ พื้นที่ชุมชนติดกับซอยอารีย์ ซึ่งเป็นบริเวณที่พักอาศัยของผู้มีรายได้ ปานกลางถึงสูง

คติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นสูงมาก เป็นกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย แต่รอบ ๆ พื้นที่ของชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ จะปรากฏคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์โดยเฉพาะคดีลักทรัพย์ค่อนข้างสูง

สภาพแวดล้อมในบริเวณที่เกิดคดีอาชญากรรมสูง พอสรุปว่า จากสภาพแวดล้อมทั่วไป (General Environment) เนื่องจากมีความหนาแน่นของประชากรสูง . รายได้ประชากรต่ำและการศึกษาไม่สูง ผู้พักอาศัยประกอบอาชีพขายแรงงาน ซึ่งคดีส่วนใหญ่จะเกิดในทุกพื้นที่โดยเฉพาะคดียาเสพติดสามารถจับกุมได้ในชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ ส่วนคดีที่ได้รับแจ้งว่าเกิดในพื้นที่น้อยมาก เช่น คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ซึ่งคดีเหล่านี้อาจจะเกิดแต่ไม่ได้มาแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือ อีกนัยหนึ่งก็คือมีคดีเกิดน้อยในพื้นที่ของชุมชนเองแต่จะมีปรากฏในพื้นที่รอบ ๆ

ภาพถ่ายหมายเลข . 5.6 แสดงภายในชุมชนสุขสวัสดิ์

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพในชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์

1. การแก้ไขสภาพแวดล้อมในระดับ Immediate เสนอแนะในมาตรการที่คล้ายคลึงกันคือ ในชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ ยังมีการเข้าถึงที่ไม่ดี ทำให้เกิดจุดอับ น่าจะมีการเปิดเส้นทางเข้าสู่พื้นที่ให้มากขึ้น เช่น การจัดถนนหลักในชุมชนจาก ซ.บุญช่วย ทะลุออกถนนพระรามหก ให้สะดวกและมีระเบียบ

2. มาตรการเสริมสำหรับปัญหาชุมชนแออัดอย่างเช่น ชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ ด้วยการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึงทางเดินในชุมชน การติดตั้งแสงสว่าง การจัดพื้นที่สำหรับเล่นกีฬา สิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้พื้นที่ในชุมชนมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมเมืองกับภายนอก ซึ่งปัจจุบันที่เป็นอยู่ชุมชนแออัดยังไม่กลมกลืนกับชุมชนเมืองเท่าที่ควร

ภาพถ่ายหมายเลข 5.7 แสดงการปรับปรุงทางเดินในชุมชน และ สาธารณูปโภค

3. บริเวณชุมชนแออัดวัดมะกอก ตั้งอยู่ในซอยวัดมะกอก (ราชวิถี 18) มี 2 ส่วน คือ กลางสวน และส่วนหน้า มีร้านค้าขนาดย่อมแทรกอยู่ในพื้นที่ มีอาคารบ้านเรือนอยู่ 37 หลังคาเรือน มีประชากร 219 คน ในบริเวณขนาดพื้นที่ประมาณ 10 ไร่ รอบ ๆ พื้นที่ชุมชนติดกับย่านพาณิชย์กรรม คือ อนุเสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สถานที่ราชการ เช่น โรงพยาบาลพระมงกุฎ โรงพยาบาลเด็ก และโรงพยาบาลราชวิถี ซึ่งบริเวณรอบ ๆ ดังกล่าวมานี้ เป็นบริเวณที่มีคดียึดกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์ กลุ่มคดียักขังใจประเภทโจรกรรมรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ สูงมาก ส่วนในพื้นที่ชุมชนแออัดวัดมะกอกเอง ก็มีกลุ่มคดียักขังใจเป็นผู้เสียหาย ประเภทการพนัน และยาเสพติดสูง

ภาพถ่ายหมายเลข 5.8 แสดงภายในชุมชนวัดมะกอกที่ยังมีระบบสาธารณูปโภคไม่ดีเท่าที่ควร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพแวดล้อมในบริเวณที่เกิดคดีอาชญากรรมสูง พอสรุปว่า จากสภาพแวดล้อมทั่วไป (General Environment) เนื่องจากมีความหนาแน่นของประชากรสูง รายได้ประชากรต่ำและการศึกษาไม่สูง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพขายแรงงาน ซึ่งคดีส่วนใหญ่ในพื้นที่จะเป็นคดียาเสพติดสามารถจับกุมได้ง่าย เช่นเดียวกับในชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ เป็นที่น่าสังเกตได้ว่าที่ผ่านมา 2 ชุมชน ในพื้นที่ Zone A มีลักษณะบางประการคล้ายกันเช่น คดีที่เกิดในพื้นที่จะเป็นคดีกลุ่มรัฐเป็นผู้เสียหายมากโดยเฉพาะคดียาเสพติดและ

จากสถิติคดีพบว่า ในคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เช่น ประเภลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ จุดที่คนร้ายใช้กระทำความผิดจะใช้ความจอบของสภาพแวดล้อมแบบ Immediate ปกปิดการกระทำความผิด และแทรกตัวหลบหนีไปสู่พื้นที่ Semi Public (โดยเฉพาะคดีชิงทรัพย์) เช่น ด้านหน้าห้างสรรพสินค้า กลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ได้แก่ คดีประเภททำร้ายร่างกายจะเกิดในพื้นที่ Semi Public แล้วแทรกตัวหลบหนีไปในพื้นที่ Public เช่น ด้านหน้าภัตตาคารพวงหลี คดีที่น่าสนใจบางประเภท เช่น ลักทรัพย์จักรยานยนต์ก็จะเกิดการสูญหายในพื้นที่ Semi Public

ข้อสังเกตบางประการที่ได้คือ ความสัมพันธ์ ความต่อเนื่องของพื้นที่ Public และ Semi Public เป็นจุดต่อแหลมจุดหนึ่งของสภาพแวดล้อมทางกายภาพระดับ Immediate กับกลุ่มคดีประเภทฉวยโอกาส ทั้งนี้เนื่องจากอาชญากรจำเป็นต้อง ปิดบัง ซ่อนเร้น และหลบหนี ความผิดเพื่อให้พ้นจาก "ดวงตา" ในพื้นที่ จุดเชื่อมต่อ 2 จุดนี้ทำให้อาชญากรมักจะเลือกใช้เส้นทางหลบหนี โดยใช้ความแตกต่างของพื้นที่ทั้ง 2 อำเภอการกระทำความผิด

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมในบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ (พื้นที่ Zone C)

1. บริเวณริมถนน ของอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ได้มีกลุ่มพ่อค้า - แม่ค้า หาบเร่ ที่เข้ามาตั้งแผงขายสินค้าอย่างไม่เป็นระเบียบเท่าใดนัก ในส่วนนี้หากมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ (สำนักงานเขต) เข้ามาดูแล จัดพื้นที่เสียใหม่ และเปิดทางเดินของผู้ซื้อให้กว้างขึ้น
2. จุดรับ - ส่ง ผู้โดยสารรถประจำทาง หากมีการจัดพื้นที่จอดรถ รับ - ส่ง ของรถโดยสารประจำทาง ช่วงที่มีการก่อสร้างรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร เป็นโอกาสดีที่จะทำการการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่นี้ในเวลาเดียวกัน ด้วยการจัดป้ายรถประจำทาง และ ส่วนร้านค้า - ร้านอาหาร ให้เกิดความเป็นระเบียบมากขึ้นได้ หรือ การเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ ขสมก. ผลัดเปลี่ยนกัน เข้ามาดูแลการเข้าจอด และ ออกรถ ของรถประจำทาง จะทำให้เกิดความเป็นระเบียบ และสามารถเป็น "ดวงตา" ในพื้นที่ได้อีกด้วย
3. บริเวณถนนด้านหน้าภัตตาคารพวงหลี หากสามารถกระทำได้ ให้รถที่จะลี้วย้าย ผ่านจากแยกดินแดงจะเข้าถนนพญาไท ใช้เส้นทางนี้ 1 ช่องทาง โดยห้ามจอดรถในบริเวณดังกล่าว

คดีการพนัน ส่วนคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สินจะปรากฏในพื้นที่รอบ ๆ ชุมชนแออัดตั้งอยู่ ซึ่งทั้งสองประการนี้น่าจะเป็นข้อสังเกตที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งจะได้นำเสนอผลการศึกษาในพื้นที่ Zone ที่เหลือต่อไปว่าจะมีลักษณะเช่นเดียวกันหรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพในชุมชนแออัดวัดมะกอก

1. การแก้ไขสภาพแวดล้อมภายในชุมชน จะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน ในทุกชุมชน ซึ่งในวัดมะกอก ก็มีแนวทางคล้ายกับชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ แต่การเปิดเส้นทางเข้า - ออก สำหรับชุมชนวัดมะกอก ด้านหนึ่งติดกับคลองสามเสนใน การแก้ไข อาจเปิดเส้นทางภายใน ซ.อารีย์ให้เป็น ซอยทะลุไปเข้าถนนเส้นใต้ทางด่วนเพื่อออกถนนพหลโยธิน เพิ่มปริมาณรถเข้าไปเป็นพื้นที่ Public ที่บุคคลภายนอกเข้าไปในพื้นที่ได้ และยังได้ประโยชน์ในด้านการจราจรอีกด้วย

2. สำหรับมาตรการเสริมสำหรับปัญหาชุมชนแออัดวัดมะกอก จะเช่นเดียวกับมาตรการที่ใช้ในชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ เพราะ ในชุมชนวัดมะกอกมีที่ตั้งอยู่ลึกจากแนวถนนหลัก การจัดระบบสาธารณูปโภคในชุมชนทำให้ในชุมชนมีระเบียบมากยิ่งขึ้นจะเป็นผลในการควบคุมพื้นที่ได้มากขึ้นโดยทางอ้อม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. พื้นที่ Zone B

เป็นพื้นที่แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี ด้วยลักษณะของ Zone B เด่นชัดในการใช้พื้นที่ เป็นสถานที่ราชการ หรือ พื้นที่สีน้ำเงินครอบคลุมบริเวณพื้นที่ประมาณ 1.88 ตารางกิโลเมตร หรือ คิดเป็น 73.5 % ของการใช้พื้นที่ทั้งหมด ส่วนรองลงมาคือย่านย่านพักอาศัยประมาณ 20 % และย่าน พาณิชยกรรมหรือพื้นที่สีแดง (Commercial Zone) ประมาณ 7 %

จากสัดส่วนการใช้พื้นที่ในพื้นที่ศึกษา Zone B ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ราชการซึ่งในแต่ละ ส่วนของ พื้นที่ของสถานที่ต่าง ๆ ประกอบไปด้วย กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่สำคัญ สถาบันการศึกษา และ โรงพยาบาล ได้ถูกจัดวางต่อเนื่องมาจากถนนราชวิถี ความแตกต่างในส่วนของการใช้พื้นที่ในรายละเอียดปลีกย่อยก็ยังคงมีความแตกต่าง โดยหน้าที่ของสถานที่ราชการเหล่านี้มีความแตกต่าง หากเป็น บริเวณสถานที่ราชการประเภทโรงพยาบาลจะมีประชาชนมาติดต่อในหลายกลุ่ม หลากหลายรายได้ การศึกษา และวัฒนธรรม แต่ถ้าเป็นสถานศึกษาจะมีกลุ่มคนบางประเภท ข้อแตกต่างนี้มีผลต่อการเกิด อาชญากรรมได้เช่นเดียวกัน ดังที่ปรากฏกลุ่มคดีจากผลการศึกษาในบทที่ 4

พื้นที่ย่านพักอาศัย (Residential area) ในพื้นที่ศึกษา Zone B จะอยู่ตั้งแต่แนวทางรถไฟ สายตะวันออกไปถึงถนนเพชรบุรี ซึ่งมีประเภทการปลูกสร้างอาคารใน 4 รูปแบบ ดังได้กล่าวมาแล้วในพื้นที่ Zone A คือ บ้านเดี่ยว ชุมชนแออัด บ้านพักอาศัยแบบห้องแถวผสมกับร้านค้าย่อย และประเภท อาคารพักอาศัยรวม

- พื้นที่ย่านพักอาศัยที่ปรากฏคืออยู่หนาแน่นคือ บริเวณที่เป็นชุมชนแออัดอีก เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับชุมชนแออัดในพื้นที่ Zone A โดยมีอิทธิพลของคดีกลุ่มที่รัฐเป็นผู้เสียหายหนาแน่นทำให้คดีในชุมชนแออัดเกิดสูง แต่ในชุมชนแออัดใดที่มีขนาดเล็กคดีจะเกิดน้อยรวมถึงคดีที่เกิดใน บริเวณใกล้เคียงจะน้อยด้วย

- ย่านพักอาศัยที่มีปัญหาอาชญากรรมพอสมควรแต่ไม่มากนักคือ อาคารพักอาศัยรวม อพาร์ทเมนท์ หอพักต่างๆ ซึ่งในพื้นที่ Zone B มีอยู่ค่อนข้างมาก อาคาร,อพาร์ทเมนท์เหล่านี้จะมีผู้พักอาศัยที่มีรายได้ปานกลางอยู่มาก นอกเหนือจากนั้นสภาพอาคารพักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยว และ ห้องแถวผสมร้านค้าย่อยไม่มีปัญหาอาชญากรรมเท่าใดนัก

พื้นที่ย่านพาณิชย์กรรมในพื้นที่ Zone B มีอยู่น้อยมากคือมีประมาณ 7 % แม้ว่าพื้นที่พาณิชย์กรรมใน Zone B จะน้อยแต่ปรากฏคดีหนาแน่นในบริเวณนี้ ซึ่งจะอธิบายต่อไป

สถิติคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ Zone B ทั้งหมดคือ 1,780 คดี (ตามตารางที่ 4.24) หรือคิดเป็นร้อยละประมาณ 17.37 ของคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งประกอบไปด้วย

คดีเกี่ยวกับชีวิต,ร่างกาย และเพศ	72	คดี
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	182	คดี
คดีที่น่าสนใจ	77	คดี
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	1,299	คดี
คดีกลุ่มอื่นๆ	240	คดี

จากผลการศึกษาพบว่ามสถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นสูงและเป็นบริเวณที่มีปัญหาในพื้นที่ Zone B มีอยู่ 4 บริเวณ คือ

1. บริเวณชุมชนแออัดวัดมะกอก (ส่วนหน้า)
1. บริเวณอนุสาวรีย์ด้านตลาดสนามเป้า และ โรงพยาบาลราชวิถี
2. บริเวณด้านหลังโรงพยาบาลพระมงกุฎฯ ช.สวนเงิน
3. บริเวณโรงพยาบาลนครโคสิเซียม (เดิม)

1. บริเวณชุมชนแออัดวัดมะกอก อยู่ในซอยวัดมะกอก (ซอยราชวิถี 18) มีพื้นที่ 10 ไร่ ชุมชนอยู่ใกล้กับย่านการค้าอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เป็นบริเวณที่มีประชากรหนาแน่นสูง คดีอาชญากรรมในบริเวณนี้จะเป็นคดีในกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน คดีที่น่าสนใจ และคดีที่ชุมชนแออัดมีอยู่ก็คือคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายโดยเฉพาะคดียาเสพติด ดูภาพถ่ายภาพหมายเลข

จากสภาพแวดล้อมทั่วไป (General Environment) จะมีลักษณะเช่นเดียวกับชุมชนแออัดที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง รายได้ประชากรต่ำ และการศึกษาชั้นน้อย เมื่อนำชุมชนแออัดมาเปรียบเทียบกับระหว่างชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ ชุมชนแออัดวัดมะกอกใน Zone A จะเห็นได้ว่า

- คดีที่กระจุกตัวอยู่หนาแน่นในชุมชนวัดมะกอก (ส่วนหน้า) มีความหนาแน่นของคดีมากกว่าชุมชนแออัดสุขสวัสดิ์ และมีบริเวณ (รัศมี) กว้างกว่า

- ผลกระทบในพื้นที่ใกล้เคียงแตกต่างกัน ชุมชนแออัดวัดมะกอก (ส่วนหน้า)
มีผลกระทบต่อคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ในบริเวณอนุเสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

สภาพแวดล้อมเฉพาะที่ (Immediate Environment) นั้น จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุม ว่าสามารถตรวจพบตามชอกมูม มุมอับในพื้นที่ เช่น บริเวณท้ายซอย ส่วนกลางของชุมชนที่มีทางเข้า - ออกได้หลายทางซึ่งสะดวกต่อการหลบหนี แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าผู้ต้องหาจะเลือกใช้ที่เหล่านี้ในการลักลอบกระทำความผิด ยังคงตรวจพบตามพื้นที่เปิดโล่งทั่วไปอีกด้วย แต่ในพื้นที่จุดอับชอก มูม ดังกล่าวนั้นเอื้ออำนวยหรือเปิดโอกาสให้มีการกระทำความผิดได้มากกว่า

สำหรับมาตรการแก้ไขปัญหาในชุมชนวัดมะกอกนี้จะเช่นเดียวกับในพื้นที่ Zone A คือ การเปิดเส้นทางเข้าสู่พื้นที่ และ การจัดระบบสาธารณูปโภค

2. บริเวณอนุเสาวรีย์ชัยสมรภูมิด้านตลาดสนามเป้า เป็นพื้นที่ย่านพาณิชยกรรม (Commercial area) หนาแน่น ในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นร้านค้าย่อย หาบเร่ แผงลอย ปะปนกัน และเป็นศูนย์กลางของเส้นทางเดินรถ รถประจำทางหลายสาย ขนถ่ายผู้คน จึงมีประชากรมาใช้พื้นที่แบบผ่านมาแล้วผ่านไป จัดว่าเป็นพื้นที่สาธารณะ (Public Area) ที่มีขนาดใหญ่ จึงเป็นจุดที่มีกิจกรรมหลากหลาย ภาพถ่ายหมายเลข 5.9 ประกอบ

คดีอาชญากรรมในบริเวณนี้มีปรากฏทุกกลุ่มคดี ทั้งชีวิต ,ร่างกาย และเพศ มีคดีทำร้ายร่างกายบริเวณที่เป็นสถานบริการขนาดเล็ก คดี ประทุษร้ายต่อทรัพย์ มีลักษณะร้ายที่สุด และวิ่งราวทรัพย์ คดีที่น่าสนใจ โดยเฉพาะคดีลักขโมยรถจักรยานยนต์ที่โรงพยาบาลราชวิถี คดีรัฐเป็นผู้เสียหายเช่นคดียาเสพติดในพื้นที่ทุติยภูมิ

สภาพแวดล้อมในบริเวณที่เกิดคดีอาชญากรรมสูง พอสรุปได้ว่า จากสภาพแวดล้อมทั่วไป (General Environment) เนื่องจากมีความหนาแน่นของประชากรแฝงอยู่สูง การควบคุมพื้นที่เป็นไปได้ยากและมีขนาดใหญ่จึงเป็นลักษณะพื้นที่สาธารณะที่เปิดโล่ง ใครจะเข้ามาออกไปโดยไม่มีผู้ใดสังเกตพฤติกรรมซึ่งกันและกัน กิจกรรมมีตลอดต่อเนื่องแม้ในช่วงเวลากลางคืน จึงเป็นที่ที่คดีสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเมื่อไรก็ได้ โดยเฉพาะในโรงพยาบาลราชวิถีที่มีปัญหาในคดีลักทรัพย์รถยนต์ และรถจักรยานยนต์นั้น สภาพแวดล้อมเฉพาะที่ (Immediate Environment) ที่ขาดการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สภาพที่จอดรถที่ไม่มีระเบียบ มาตรการในการรักษาความปลอดภัย จะแตกต่างจากโรงพยาบาลเอกชน ดังภาพที่

ภาพถ่ายหมายเลข 5.9 แสดง "ดวงตา" ในพื้นที่ที่มีความสำคัญในการควบคุมอาชญากรรมตามทฤษฎีของ Ibid การจัดบริเวณร้านค้าในพื้นที่สาธารณะ (Public Area) ทำให้มีความยาก - ง่ายต่อการควบคุมพื้นที่ จากภาพถ่าย กลุ่ม ผู้ชาย เป็น "ดวงตา" ที่สำคัญในพื้นที่มากกว่า ผู้ซื้อ แต่ยังคงขาดการจัดระเบียบพื้นที่ทำให้ กลุ่มผู้ชาย ไม่มี ขอบเขตรับผิดชอบของตนเอง ผลเสียนี้นอกจากความไม่มีระเบียบแล้ว ยังทำให้เกิดการลู่ล้าในพื้นที่ทางเดินด้วย

ภาพถ่ายหมายเลข 5.10 แสดงจุดเชื่อมต่อระหว่าง Public area กับ Semi - Public area ที่เป็นจุดแตกต่างระหว่าง 2 พื้นที่ นอกจากนี้จะมีการเกิดคดีที่แตกต่างกันแล้ว อาชญากรรมมักใช้เป็นเส้นทางหลบหนีหลังจากกระทำผิดแล้ว

ภาพถ่ายหมายเลข 5.11 แสดงการควบคุมพื้นที่จอดรถที่มีความสำคัญมากสำหรับคดีโจรกรรมรถยนต์ และ รถจักรยานยนต์ โดยเฉพาะที่ รพ.ราชวิถี (ภาพบน) โดยมีแนวทางแก้ไขตามภาพล่าง

3. บริเวณชอยสวนเงิน หลังโรงพยาบาลพระมงกุฎ เป็นการใช้พื้นที่แบบ ชุมชนแออัด ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 15 ไร่ 121 หลังคาเรือน เป็นชุมชนแออัดขนาดกลางอยู่ในชอยสวนเงินพื้นที่ต่อเนื่องติดกับโรงพยาบาลพระมงกุฎฯ ลักษณะการปลูกสร้างอาคารในลักษณะชุมชนแออัดบริเวณชอยสวนเงินจะคล้ายกับชุมชนแออัดที่อื่น ๆ

แต่สำหรับคดีอาชญากรรมในชุมชนแออัดชอยสวนเงินนี้ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากส่วนหนึ่งของพื้นที่ถูกแปรสภาพในการสร้างทางด่วนกรุงเทพฯ คดีที่เกิดขึ้นจึงเป็นคดีกลุ่มรัฐเป็นผู้เสียหาย ประเภทยาเสพติด และการพนันเพียงเล็กน้อย และคดีน่าสนใจประเภทคดีลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์ ในบริเวณหลังโรงพยาบาลพระมงกุฎ แต่ก็มีคดีเกิดขึ้นรอบ ๆ พื้นที่ชุมชนแต่ไม่มาก ได้แก่คดีวิ่งราวทรัพย์ ตามป้ายรถประจำทางหน้าวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎ เป็นต้น

เนื่องจากสภาพแวดล้อมในบริเวณนี้ถูกเปลี่ยนแปลงไปทำให้มีผลต่อสถิติคดีลดลงอย่างเห็นได้ชัด และยังแตกต่างจากชุมชนแออัดแห่งอื่น ๆ สำหรับคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ต่ำกว่า เพราะพื้นที่ต่อเนื่องโดยรอบไม่มีย่านพาณิชย์กรรมอยู่เลย

4. บริเวณโรงพยาบาลนครโคสิริเยียม ในบริเวณนี้ปัจจุบันได้แปรสภาพพื้นที่เป็นทางด่วนพิเศษ กรุงเทพฯ ไปแล้ว เดิมจัดเป็นย่านพาณิชย์กรรมหนาแน่นอีกแห่งหนึ่ง เนื่องจากมีตลาดสด โรงพยาบาลยารักษาโรค หาบเร่ แผงลอย และสถานบริการ ประปนกันในพื้นที่ สภาพอาคารในขณะนั้นก็อยู่ในสภาพทรุดโทรม สภาพสังคมเป็นลักษณะย่านการค้าและตลาดสด มีกิจกรรมของคนในชุมชนละแวกนั้น

คดีอาชญากรรมในบริเวณนี้ลดลงเรื่อยมานับจากปี พ.ศ.2535-2537 ซึ่งเป็นไปพร้อมกับการใช้พื้นที่ถูกเปลี่ยนแปลงไป ความสัมพันธ์ในระดับ (General Environment) สามารถนำมาพิจารณาได้อีกครั้งหนึ่งว่าประชากรที่ลดลง จากการใช้พื้นที่ที่ลดบทบาทลง (สามารถดูได้ตามรายคดีในบทที่ 3) มีความสัมพันธ์กับคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้น โดยแปรผันตามกัน ทั้งที่ในบริเวณนี้เดิมเคยเป็นย่านพาณิชย์กรรมหนาแน่นมาก แห่งหนึ่ง

สรุป ในพื้นที่ Zone B มีลักษณะเด่นในรูปแบบสถานที่ราชการ คดีที่เกิดขึ้นบนพื้นที่มีการกระจุกตัวชัดเจนคล้ายกับ Zone A แต่กลุ่มคดีไม่ปรากฏในบริเวณสถานที่ราชการเท่าใดนัก แต่กลับจะอยู่ในชุมชนแออัด และย่านพาณิชย์กรรม โดยประเภทของคดีก็แตกต่างกันไป การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้สอดคล้องกับกลุ่มความหนาแน่นของประชากร และการใช้พื้นที่ รวมถึงพื้นที่ต่อเนื่องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของคดี ในระดับสภาพแวดล้อมทั่วไป (General Environment) สำหรับในระดับสภาพแวดล้อม

เฉพาะที่ (Immediate Environment) การใช้พื้นที่แบบสาธารณะกับคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ แปรผันตามกัน
กับขนาดของพื้นที่ พื้นที่ทุติยภูมิและ ปฐมภูมิกับคดีน่าสนใจ และคดีรัฐเป็นผู้เสียหายยังคงมีความ
สัมพันธ์กัน

เนื่องจากในพื้นที่ Zone B 2 บริเวณ คือ ชุมชนชอยสวนเงิน และ โรงภาพยนตร์
โคลิเซียม เป็นบริเวณหนึ่งที่เคยมีสถิติคดีอาชญากรรมสูงในช่วงก่อนปี พ.ศ.2535 แต่ปัจจุบันถูกทำลายสภาพ
ไปแล้ว ซึ่งเป็นการทำลายพื้นที่หนาแน่น พักอาศัย และ ด้านการค้าออก พื้นที่ดังกล่าวจึงมีสถิติคดี
อาชญากรรมต่ำลง ซึ่งตรงกับมาตรการที่ผู้วิจัยเสนอให้ปฏิบัติกับชุมชนอื่น ๆ . ในบริเวณใดที่มีปัญหาด้าน
อาชญากรรมอันเนื่องมาจากความหนาแน่นของการใช้พื้นที่

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. พื้นที่ Zone C

ตั้งอยู่ในพื้นที่แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี จากลักษณะของพื้นที่ Zone C เด่นในการใช้ที่ดินแบบย่านพักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 74 ของพื้นที่ทั้งหมด แต่การกระจายตัวของย่านพักอาศัยใน Zone อยู่ในเกณฑ์ดี (ไม่มีกลุ่มอาคารบ้านเรือนกระจุกตัวอยู่หนาแน่นในจุดใดจุดหนึ่ง) ทั่วไปโดยมีพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรมล้อมรอบตามแนวถนนสายหลักของ Zone คิดเป็นสัดส่วนของย่านพาณิชย์กรรมต่อพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1 ใน 5 ส่วน และมีพื้นที่ใช้เป็นสถานที่ราชการน้อยมากคือประมาณ 0.2 % ของพื้นที่

แม้ Zone C จะมีพื้นที่การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นย่านพักอาศัยก็ตาม แต่บทบาทจะเห็นได้ชัดในลักษณะของย่านพาณิชย์กรรมมากกว่า เนื่องจากศักยภาพในพื้นที่ Zone C มีอยู่ ตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบัน และจะต่อเนื่องการพัฒนาไปอนาคตอีกแน่นอน โดยสังเกตได้จากสิ่งปลูกสร้างในลักษณะอาคารสูงเพราะพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง จากความเหมาะสมของพื้นที่ดังกล่าวทำให้รูปแบบของอาคารสิ่งปลูกสร้างใน Zone C มีหลากหลาย

ย่านพักอาศัย (Residential area) แบ่งได้ 2 รูปแบบคือ

1. บ้านเดี่ยว อาคารบ้านเดี่ยวนี้จะมีสัดส่วนน้อยกว่าในบริเวณอื่นมาก เพราะปัจจัยทางเศรษฐกิจในบริเวณนี้ทำให้รูปแบบของบ้านเดี่ยวถูกเปลี่ยนไปสำหรับการสร้างอาคารพาณิชย์ในหลายรูปแบบด้วยกันโดยเฉพาะตามแนวถนน ยังพอจะพบได้ในบริเวณด้านในของพื้นที่ เช่น ซอยรางน้ำ หลังแนวทางรถไฟสายตะวันออก

2. อาคารชุดพักอาศัย แนวถนนพญาไท ของพื้นที่ Zone C มีโครงการชุดพักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีตั้งแต่ห้องเช่า แฟลต อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม ฯลฯ และ จะมีโครงการใหญ่ ๆ ที่จะสร้างเพิ่มขึ้นอีกหลายโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาคารชุดที่มีราคาสูง ประชากรที่พักอาศัยอยู่ในอาคารชุดพักอาศัยเหล่านี้จึงมีความแตกต่างกัน รายได้ และการศึกษา หากเป็นในบริเวณ ซอยรางน้ำจะเป็นกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลาง - สูง แต่ถ้าเป็นแนวถนนเพชรบุรี และถนนพญาไท จะเป็นกลุ่มผู้มีรายได้สูง

ย่านพาณิชย์กรรม แบ่งได้ 4 รูปแบบ คือ

1. ย่านการค้าขนาดใหญ่เช่น ศูนย์การค้าอินทรา เป็นพื้นที่ Public area ขนาดใหญ่ ที่มีลักษณะคล้าย อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ มีผู้คนหลายกลุ่มมาปะปนกันอยู่ในพื้นที่นี้ มีความหนาแน่นด้านการจราจร และ ผู้คนที่มารอรถประจำทาง

2. ตลาดสด เช่น ตลาดประตูน้ำ ตลาดเฉลิมลาภ ตลาดเฉลิมโลก เป็นตลาดสดกลางกรุง ขนาดใหญ่อีกเช่นเดียวกัน ซึ่งปัจจุบันได้ถูกแปรสภาพสำหรับก่อสร้างโครงการพักอาศัยขนาดใหญ่ เดิมพื้นที่นี้มีความเป็นมาจากตลาดสดและทำให้พื้นที่โดยรอบมี หาบเร่ แผงลอย มาตั้งบริเวณบาทวิถีถนนราชปรารภ จากสภาพตลาดสดที่เป็น Public area ขนาดใหญ่อยู่แล้วยังมีขนาดขยายใหญ่ยิ่งขึ้น จึงมีสภาพการใช้พื้นที่ที่เบียดเสียดอัดเยียดมากพื้นที่หนึ่ง

3. อาคารสำนักงาน เช่น อาคารจุลดิศ อาคารเซนเตอร์พอยท์ โรงแรม ฯลฯ ที่เป็นลักษณะการปลูกสร้างอย่างอาคารสูง ถ้าอาคารเหล่านี้แทรกตัวอยู่ในส่วนกลางมีทางเข้าถึง (Accessibility) เป็นทางเข้า - ออกแคบ ๆ ทำให้พื้นที่ใกล้เคียงได้รับผลกระทบจากการที่เป็นเส้นทางผ่าน ซึ่งมีทั้งแ่งบวกและแ่งลบ เป็นการเพิ่มปริมาณรถในถนนซอย แต่อีกส่วนหนึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ Semi Public เป็น Public area ทำให้เพิ่มการตรวจตราสอดส่องดูแลของ "ดวงตา" ทุกประเภท

4. อาคารห้องแถว ซึ่งคล้ายคลึงกับพื้นที่ Zone A และ B ดังได้กล่าวมาแล้ว แต่ใน Zone C อาคารห้องแถวจะมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ร้านค้ารายย่อย ร้านอาหาร สถานบริการ ต่าง ๆ ตามสถิติปรากฏว่าใน Zone C มีสถานประกอบการธุรกิจอยู่ 2,624 แห่ง

จากที่ได้กล่าวในเบื้องต้นแล้วว่าในพื้นที่ Zone C มีสัดส่วนของการใช้พื้นที่ย่านพาณิชย์กรรมอยู่ประมาณ 1 ใน 5 ส่วน แต่ 1 ส่วนที่มีอยู่นั้นประกอบด้วยอาคารสถานประกอบการธุรกิจอยู่มากที่สุดในพื้นที่ศึกษา จึงหมายถึง พื้นที่ Zone C ย่านพาณิชย์กรรมมีความหนาแน่นสูง

สถิติคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ Zone C ทั้งหมด 1,983 คดี (ตามตารางที่ 4.24) หรือ คิดเป็นร้อยละประมาณ 19.3 ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ จะอยู่เป็นกลุ่มอย่างเห็นได้ชัดไม่ว่าจะเป็นภาพรวมหรือว่าในแต่ละกลุ่มคดี สถิติคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดใน Zone C มีดังนี้

คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	67	คดี
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	196	คดี
คดีที่น่าสนใจ	89	คดี
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	1,547	คดี
คดีอื่น ๆ	84	คดี

จากผลการศึกษาพบว่าสถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นสูงและเป็นบริเวณที่มีปัญหาในพื้นที่ Zone C มีอยู่ 4 บริเวณ คือ

1. บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ฝั่งหน้าห้างสรรพสินค้า คดีอาชญากรรมที่เกิดในบริเวณนี้จะเกิดหนาแน่นทุกประเภทคดี ถ้าเป็นคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกาย และเพศ จะเกิดขึ้นบ่อยครั้งในบริเวณหน้าภัตตาคารพงหลี ลักษณะพื้นที่ในบริเวณนี้จะเป็นจุดล่อแหลมจุดหนึ่งที่เคยมีคดีเกิดขึ้นบ่อยครั้ง (พิจารณาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย มิใช่เป็นสาเหตุ) สำหรับในพื้นที่อนุสาวรีย์บริเวณป้ายรถประจำทางจะมีลักษณะเดียวกับใน Zone B (อนุสาวรีย์ด้านสนามเป้า) คือ คดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน สูง ตามภาพถ่ายหมายเลข

ภาพถ่ายหมายเลข 5.12 แสดงด้านหน้าของภัตตาคารพงหลี ที่มีสถิติคดีสูง โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายฯ ผลการศึกษาเปรียบเทียบกับสถานบริการ ,ร้านขายอาหารบางแห่งจะมีสถิติคดีต่ำกว่า การห้ามจอดรถบริเวณถนน หรือ เปิดให้เป็นทางเดินรถ จะช่วยให้พื้นที่นี้มีคนผ่านไปมามากขึ้น

2. บริเวณซอยรางน้ำ ลักษณะเป็นถนนรองที่มีซอยแคบ ๆ แยกออกไป แม้ว่า โดยทั่วไปคดีที่เกิดในพื้นที่ซอยรางน้ำจะเป็นกลุ่มคดีรัฐเป็นผู้เสียหายเป็นส่วนมาก แต่สภาพแวดล้อมของซอยรางน้ำมีสภาพที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรมประเภทอื่นได้เช่นเดียวกัน

จากลักษณะที่เป็นพื้นที่ Semi Public ในช่วงกลางวัน ไม่ว่าจะเป็ริมถนน หรือ ในซอย จะมีกิจกรรมไม่มากนัก บางซอยเป็นซอยลึก และเปลี่ยว ทำให้บริเวณนี้เป็นบริเวณที่มักเกิดคดีประเภท ชีวิิต ร่างกาย และประทุษร้ายต่อทรัพย์ได้เสมอ อีกทั้งในช่วงเวลากลางคืนจะมีสถานบริการ ประเภทร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม และมีกลุ่มลูกค้าที่เป็นคนนอกพื้นที่มาใช้บริการ เป็นสภาพแวดล้อมในระดับ Immediate ที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรมได้เช่นเดียวกัน

ภาพถ่ายหมายเลข 5.13 ภายในซอยรางน้ำ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมในซอยรางน้ำ

1. ซอยอาคารสงเคราะห์ หากสามารถกระทำได้ควรจัดพื้นที่ในซอยดังกล่าว เป็นเส้นทางลัดไปยังถนนราชวิถี (ช่วงแยกดินแดง - อนุสาวรีย์)

2. มาตรการของเจ้าหน้าที่ควบคุมสถานบริการในซอยรางน้ำให้เข้มงวด

จากสถิติคดีพบว่า ในคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เช่น ประเภลัททรัพย์ วิวาททรัพย์ จุดที่คนร้ายใช้กระทำผิดจะใช้ความจอบของสภาพแวดล้อมแบบ Immediate ปกปิดการกระทำผิด และแทรกตัวหลบหนีไปสู่พื้นที่ Semi Public (โดยเฉพาะคดีวิวาททรัพย์) เช่น ด้านหน้าห้างสรรพสินค้า กลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ได้แก่ คดีประเภลัททำร้ายร่างกายจะเกิดในพื้นที่ Semi Public แล้วแทรกตัวหลบหนีไปในพื้นที่ Public เช่น ด้านหน้าภัตตาคารพวงหลี คดีที่น่าสนใจบางประเภท เช่น ลักทรัพย์ ยานยนต์ก็จะเกิดการสูญหายในพื้นที่ Semi Public

ข้อสังเกตบางประการที่ได้คือ ความสัมพันธ์ ความต่อเนื่องของพื้นที่ Public และ Semi Public เป็นจุดล่อแหลมจุดหนึ่งของสภาพแวดล้อมทางกายภาพระดับ Immediate กับกลุ่มคดีประเภลัทฉวยโอกาส ทั้งนี้เนื่องจากอาชญากรจำเป็นต้อง ปิดบัง ซ่อนเร้น และหลบหนี ความผิดเพื่อให้พ้นจาก "ดวงตา" ในพื้นที่ จุดเชื่อมต่อ 2 จุดนี้ทำให้อาชญากรมักจะเลือกใช้เป็นเส้นทางหลบหนี โดยใช้ความแตกต่างของพื้นที่ทั้ง 2 อำเภอการกระทำผิด

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมในบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

1. บริเวณริมถนน ของอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ได้มีกลุ่มพ่อค้า - แม่ค้า หาบเร่ ที่เข้ามาตั้งแผงขายสินค้าอย่างไม่เป็นระเบียบเท่าใดนัก ในส่วนนี้หากมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ (สำนักงานเขต) เข้ามาดูแล จัดพื้นที่เสียใหม่ และเปิดทางเดินของผู้ซื้อให้กว้างขึ้น
2. จุดรับ - ส่ง ผู้โดยสารรถประจำทาง หากมีการจัดพื้นที่จอดรถ รับ - ส่ง ของรถโดยสารประจำทาง ช่วงที่มีการก่อสร้างรถไฟฟ้ามหานคร เป็นโอกาสดีที่จะทำการการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่นี้ในเวลาเดียวกัน ด้วยการจัดป้ายรถประจำทาง และ ส่วนร้านค้า - ร้านอาหาร ให้เกิดความเป็นระเบียบมากขึ้นได้ หรือ การเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ ขสมก. ผลัดเปลี่ยนกัน เข้ามาดูแลการเข้าจอด และ ออกรถ ของรถประจำทาง จะทำให้เกิดความเป็นระเบียบ และสามารถเป็น "ดวงตา" ในพื้นที่ได้อีกด้วย
3. บริเวณถนนด้านหน้าภัตตาคารพวงหลี หากสามารถกระทำได้ ให้รถที่จะเลี้ยวซ้าย ผ่านจากแยกดินแดงจะเข้าถนนพญาไท ใช้เส้นทางนี้ 1 ช่องทาง โดยห้ามจอดรถในบริเวณดังกล่าว

3. บริเวณศูนย์การค้าอินทรา ตั้งอยู่ขนานถนนราชปรารภ มีระยะห่างจากตลาดประตูน้ำ ไม่มากนัก ลักษณะกิจกรรมติดต่อซื้อขายมีทั้งขายปลีก และ ขายส่ง เป็น Public area ขนาดใหญ่อีกบริเวณหนึ่ง ความแออัดของประชากรแฝงจะมีหนาแน่นตามแนวถนนและจะลดลงเมื่อเข้าไปด้านในการเกิดคดี ประทศร้ายต่อทรัพย์สินจึงเกิดขึ้นบ่อยในบริเวณด้านริมถนน และในศูนย์การค้ามากกว่าบริเวณด้านในเพราะ ยิ่งลึกเข้าไปความเป็นพื้นที่ Semi Public จะมีเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในจุดสะพานลอยคนข้ามถนนด้านหน้าห้างฯ จะเกิดเหตุคดีวิวาททรัพย์สินบ่อยครั้ง

สะพานลอยคนข้ามจึงเป็นบริเวณหนึ่งที่อาชญากรมักจะทำให้เป็นที่กระทำความผิด อาจเนื่องมาจากสาเหตุบางประการ เช่น

1. เป็นพื้นที่ที่แน่ชัดว่าเป็น Public area อย่างแท้จริง เพราะปลอดจากกลุ่ม พ่อค้า-แม่ค้า ซึ่งถือว่าเป็น "ดวงตา" ที่สำคัญในพื้นที่ ซึ่งแตกต่างจากบริเวณริมถนนที่มีร้านค้า หาบเร่ แฝงลอยตั้งอยู่
2. การก่อเหตุคดีวิวาททรัพย์สินมีการใช้เวลาไม่มากนัก การเข้าหาเหยื่อ และการ วิว่งออกจากจุดเกิดเหตุ สะพานลอยมีความเหมาะสมเพราะมีทางแคบ หรือ ใช้เป็นเส้นทางหลบหนีได้ดีกว่า จุดอื่น ซึ่งคล้าย ๆ กับการวิวาททรัพย์สินในซอยแคบ ๆ แล้วหลบหนีซ่อนตัวในพื้นที่ด้านใน

ภาพถ่ายหมายเลข 5.14 ภายในศูนย์การค้าอินทรา

4. บริเวณตลาดเฉลิมลาภ อยู่บริเวณริม ถนนเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับ ศูนย์การค้าอินทรา หรือ “ย่านประตูน้ำ” ซึ่งยาวตลอดไปเป็นย่านพาณิชย์กรรมดั้งเดิมที่มีรูปแบบเป็นตลาดสด แต่ก็ได้รับอิทธิพลจากพื้นที่ข้างเคียงปรับตัวเองไปจนในพื้นที่บริเวณย่านประตูน้ำนี้มีความหนาแน่นของร้านค้า ทำให้มีประชากรแฝงสูงตามลักษณะของย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ ดังได้กล่าวมาแล้ว

คดีอาชญากรรมในบริเวณนี้มีลักษณะคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์ และคดีกลุ่มรัฐ เป็นผู้เสียหายสูงตามลักษณะของย่านพาณิชย์กรรมที่บริเวณอื่น ๆ แต่คดีกลุ่มเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ก็เกิดขึ้นสูงเช่นเดียวกันตามพื้นที่ระดับ Immediate Environment ที่มีสถานบริการอยู่ในชอยสมประสงค์

ภาพถ่ายหมายเลข 5.15 บริเวณตลาดเฉลิมลาภ

ข้อเสนอแนะการแก้ไขสภาพแวดล้อมในบริเวณศูนย์การค้าอินทรา และ ตลาดเฉลิมลาภ

1. จากปัญหาการใช้พื้นที่สำหรับการค้าขายในบริเวณนี้ หนาแน่นมาก เกินกว่าจะแสดงถึงพื้นที่บริเวณใดเป็นพื้นที่ใช้สอย หรือ ทางสาธารณะ จากความไม่มีระเบียบนี้ เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้ออำนวยให้อาชญากรฉวยโอกาสกระทำความผิดได้ การแก้ไขต้องย้อนกลับไปควบคุมการเกิดของร้านค้าเหล่านี้ (โดยเฉพาะหาบเร่ แผงลอย) หากมีมาตรการที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ผลที่ได้จากการควบคุมร้านค้าย่อยแล้วก่อให้เกิดความมีระเบียบเรียบร้อยแล้ว ยังมีผลช่วยลดสถิติอาชญากรรมได้อีกด้วย

2. การใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมในการควบคุมอาชญากรรมในพื้นที่พาณิชย์กรรมขนาดใหญ่อย่างศูนย์การค้าอินทรา และ ตลาดเฉลิมลาภ นี้

สรุป พื้นที่ Zone C มีการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัย แต่บทบาทของพื้นที่ Zone C จะแสดงออกในรูปแบบของย่านพาณิชย์กรรมเสียมากกว่า รูปแบบของคดีจะมีความสัมพันธ์กับพื้นที่หากเป็นบริเวณที่มีการติดต่อด้านการค้าหนาแน่น จะมีประชากรสูงทั้งประชากรในพื้นที่ และ ประชากรแฝง ส่งผลให้เกิดคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สินสูง จาก 4 บริเวณใน Zone C ที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรมมากกว่าบริเวณอื่น จะมีย่านพาณิชย์กรรมอยู่ ทั้งหมด วิเคราะห์ได้ว่า สภาพแวดล้อมกายภาพในระดับ General Environment กับคดีในกลุ่ม 2 กลุ่ม คือ คดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน กับ กลุ่มรัฐเป็นผู้เสียหาย กับย่านพาณิชย์กรรมสัมพันธ์กันโดยเอื้ออำนวยให้เกิดคดีดังกล่าวได้มากกว่าในบริเวณย่านพักอาศัย และสถานที่ราชการ

สำหรับในระดับ Immediate Environment ในจุดที่มีความพลุกพล่าน เช่นย่านการค้าที่ตั้งอยู่นอกอาคาร ในบริเวณริมถนนราชปรารภ ป้ายรถประจำทาง สะพานลอย เนื่องจากในบริเวณนี้มีความกิจกรรม ของคนทุกกลุ่ม มีความหลากหลาย แม้ว่าเป็นบริเวณที่มีคนอยู่มากก็ตามแต่ในความหมายของ "ดวงตา" ในลักษณะที่ช่วยสอดส่องดูแลพื้นที่จะเป็นจุดบอดอย่างหนึ่ง โดยสภาพแวดล้อมจากความพลุกพล่านนั้นอาชญากรสามารถใช้เป็นที่กำบังพฤติกรรม สร้างความกลมกลืนแทรกอยู่ในสภาพแวดล้อมเช่นนั้นได้

4. พื้นที่ Zone D

ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี เป็นพื้นที่ที่อยู่ตลอดแนวถนนเพชรบุรีซึ่งเป็นถนนสายหลัก จนถึงเขตแนวคลองแสนแสบ การใช้พื้นที่สำหรับย่านพักอาศัยมีสัดส่วนมากกว่าย่านพาณิชย์กรรมเล็กน้อย พื้นที่ Zone D ได้แสดงลักษณะที่เด่นชัดทั้ง 2 รูปแบบ (พักอาศัย และพาณิชย์กรรม) สำหรับการในพื้นที่ในลักษณะอื่นจะเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก

การใช้พื้นที่ในสัดส่วนที่จำกัดของพื้นที่ Zone D ที่มีอยู่ แต่มีศักยภาพในการพัฒนาเนื่องจากเป็นศูนย์กลางความเจริญ และการคมนาคม มีการปลูกสร้างอาคารอยู่หนาแน่น ทำให้เพิ่มบทบาทและอิทธิพลของย่านพักอาศัย(หนาแน่นมาก) และย่านพาณิชย์กรรม ทำให้สถิติคดีในพื้นที่ Zone D สูงที่สุด ยกเว้น กลุ่มเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ และ คดีที่น่าสนใจ ซึ่งจะกล่าวในตอนต่อไป

รูปแบบของสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ Zone D สำหรับย่านพักอาศัย และย่านพาณิชย์กรรม ที่แสดงภาพรวมของพื้นที่นั้น สามารถแบ่งได้ คือ

ย่านพักอาศัย

1. บ้านเดี่ยว จะอยู่ในบริเวณด้านในถัดจาก แนวถนนเพชรบุรี เข้าไปซึ่งมีจำนวนน้อย
2. อาคารพักอาศัยห้องแถว เป็นลักษณะอาคารห้องแถวที่ใช้สำหรับการค้าและพักอาศัยในตัวแต่จะตั้งอยู่ในแนวถนนสายรอง และถนนซอย เมื่อถนนเพชรบุรีซึ่งเป็นถนนสายหลักอาคารห้องแถวพักอาศัยจะมีเพิ่มขึ้นเพราะเปลี่ยนรูปแบบมาตามสภาพเศรษฐกิจเพราะต้องปิดกิจการด้านการค้าเป็นอาคารพักอาศัย อันเนื่องมาจากปัญหาการจราจร
3. อาคารชุดพักอาศัย มีบ้างพอสมควรในพื้นที่ Zone D ซึ่งมีทั้งแฟลต อพาร์ทเมนต์ และคอนโดมิเนียม ของผู้มีรายได้ปานกลางตามแนวถนนเพชรบุรี สำหรับถนนพญาไทจะมีโครงการชุดพักอาศัยขนาดใหญ่สร้างเพิ่มขึ้นมาอีก สำหรับผู้มีรายได้สูง
4. ชุมชนแออัด ในพื้นที่ Zone D มีชุมชนบ้านครวที่กำลังประสบปัญหาในหลายด้าน และยังมีขนาดใหญ่ที่สุดในพื้นที่ศึกษา มีรูปแบบการปลูกสร้างอาคารที่เป็นลักษณะเช่นเดียวกับชุมชนแออัดแห่งอื่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพจะแยกลงในบริเวณกลางชุมชนการปลูกสร้างอาคารเป็นอาคารไม้เก่า ปลูกสร้างแบบไม่ถาวรเป็นส่วนมาก ทางเดินแคบขนาดเดินได้คนเดียวด้านหน้าของบ้านแต่ละหลังหันหน้าเข้าทางเดินในพื้นที่ มีชอกมูมมากมาย ผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จะเป็นคนในกลุ่มเดียวกัน

ละแวกเดียวกันทั้งหมด และจะมีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดพื้นที่ Semi Public มีความแข็งแรงมาก ขนาดที่บุคคลภายนอกเข้าไปในพื้นที่แล้วจะถูกจับตามองจากคนในพื้นที่ทันที ในชุมชนที่อยู่กันอย่างแออัดอย่างย่านพักอาศัยหนาแน่นมากนั้นจะมีร้านค้าเล็ก ๆ อยู่ตลอดเส้นทางภายในชุมชน ซึ่งเป็นบรรยากาศที่อยู่ในบริเวณสังคมแคบ ๆ แตกต่างจากพื้นที่รอบ ๆ เป็นอย่างมาก ชุมชนแออัดคลองส้มป่อย ที่เป็นชุมชนเล็กอยู่ติดทางรถไฟ แต่ทางเปิดสู่พื้นที่รอบนอกมีอยู่ 2 ทางคือทางรถไฟและซอยอรุณพงษ์ ซึ่งเป็นซอยแคบ ๆ พื้นที่รอบ ๆ ชุมชนเป็นย่านพักอาศัย สภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรไม่ดีเท่าที่ควร ประสบปัญหาด้านสาธารณสุข ปัญหาขยะ รวมถึงปัญหาด้านอาชญากรรมด้วย

ย่านพาณิชย์กรรม

1. ห้องแถวพาณิชย์ จะพบมากในพื้นที่ Zone D เนื่องจากรูปแบบของพื้นที่จำเป็นต้องเปลี่ยนไปตามสภาพทางเศรษฐกิจและความเจริญ ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงมานานแล้ว จึงมีรูปแบบของอาคารในลักษณะนี้ทั่วไปใน Zone D โดยเฉพาะบริเวณริมถนนเพชรบุรี ทำให้บาทวิถีด้านหน้าของอาคารห้องแถวมีกิจกรรมตามลักษณะของอาคาร และ จุดป้ายรถประจำทาง ซึ่งถ้าเป็นบริเวณที่ห้องแถว ในบริเวณนั้นปิด พื้นที่บาทวิถีด้านหน้าจะเป็นทางสัญจร เป็นผลต่อการใช้พื้นที่ในความหมายของการควบคุมอาชญากรรมโดยไว้ "ดวงตา" ช่วยสอดส่องดูแล
2. อาคารสำนักงาน มีกระจายอยู่ทั่วไปแต่ไม่มากนักในพื้นที่ Zone D ลักษณะอาคารประเภทนี้จะเตรียมพื้นที่สำหรับทางเข้า-ออก ของผู้คนและยานพาหนะ มีการจัดระบบการควบคุมพื้นที่ของตนเองได้ดีไม่ค่อยมีปัญหาด้านอาชญากรรมในจุดนี้ อีกประเภทหนึ่งได้จัดไว้ในกลุ่มอาคารสำนักงานมี อาคารโรงแรม และสถานบริการ ถือเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มของอาคารประเภทนี้ ความแตกต่างสำหรับการศึกษาด้านอาชญากรรมจะมีความแตกต่างกัน เพราะถือเอากิจกรรมภายในพื้นที่ ภายในอาคารเป็นหลัก
3. ศูนย์การค้าขนาดใหญ่ มีอยู่ด้วยกัน 2 แห่ง คือ ห้างพันธุ์ทิพย์บริเวณริมถนนเพชรบุรี และศูนย์การค้าฮอลลีวูดสตรีท ถนนพญาไท ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาในรูปแบบของศูนย์การค้า แต่ถ้าหากเปรียบเทียบศูนย์การค้าใน Zone D กับบริเวณอื่น ๆ ในกรุงเทพมหานคร จะเป็นศูนย์การค้าที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าใดนัก สำหรับห้างพันธุ์ทิพย์ในช่วงก่อนปี พ.ศ.2535 ยังดำเนินกิจการได้ดี แต่ต่อมาต้องเปลี่ยนรูปแบบเป็นการจำหน่ายสินค้าเฉพาะกลุ่มลูกค้าเครื่องคอมพิวเตอร์ บริษัททัวร์ เป็นต้นสำหรับศูนย์การค้าฮอลลีวูดสตรีท ก็ประสบปัญหาไม่ได้รับความนิยมเท่าใดนัก และจากการศึกษาทั้ง 2 แห่งนี้ก็มีปัญหาด้านอาชญากรรมด้วย

ย่านการใช้ที่ดินส่วนที่เหลือ เป็นสถานที่ราชการ สถานศึกษา และหน่วยงานของรัฐ
ซึ่งมีอยู่ประมาณ 20 %

จากสถิติคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ Zone D ทั้งหมด 2,647 คดี (ตามตารางที่ 4.24)
คิดเป็นร้อยละ 25.8 ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดและเป็น Zone ที่มีสถิติคดีอาชญากรรมสูงที่สุดในพื้นที่ศึกษา
ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ จะอยู่เป็นกลุ่มอย่างเห็นได้ชัดเช่นเดียวกับในพื้นที่ Zone C ไม่ว่าจะเป็น
ภาพรวม หรือ ในแต่ละกลุ่มคดี สถิติคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดใน Zone D มีดังนี้

คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	48	คดี
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	264	คดี
คดีที่น่าสนใจ	71	คดี
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	2,147	คดี
คดีอื่น ๆ	117	คดี

จากผลการศึกษาพบว่าสถิติคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นสูงและเป็นบริเวณที่มีปัญหา
ในพื้นที่ Zone D อยู่ 5 บริเวณ คือ

1. ชุมชนบ้านครัว ลักษณะของชุมชนแออัดที่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพลักษณะ
การปลูกสร้างอาคารพักอาศัยตามภาพถ่ายหมายเลข

ภาพถ่ายหมายเลข 5.16 ชุมชนบ้านครัว

จากสถิติคดี คดีอาชญากรรมที่เกิดเป็นคดีอาชญากรรมที่รุนแรงที่สุดในพื้นที่ศึกษา (ตามแผนที่ หมายเลข 4.22) สำหรับคดีในกลุ่มเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ คดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และกลุ่มคดีที่น่าสนใจจะน้อยมาก (ตามแผนที่หมายเลข 4.13 และ 4.14) แม้ว่าพื้นที่โดยรอบของชุมชน บ้านครัวเป็นย่านพักอาศัยผสมพาณิชย์กรรมแบบบ้านค้าย่อย ก็ปรากฏสถิติคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์สูง ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ 3 ของชุมชนแออัดที่มีผลต่อพื้นที่ข้างเคียงในรูปแบบของคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน

ในระดับ Immediate Environment เป็นที่น่าสนใจว่าการปลูกสร้างบ้านเรือนที่ติดกัน ได้สร้างปฏิสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นของคนในชุมชน สามารถจำหน้า รู้จักกันถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวสังเกตได้จาก คนนอกพื้นที่เข้าไปคนในชุมชนจะช่วยกันสอดส่องดูแลและตกเป็นเป้าสายตา ซึ่งนับว่าเป็นส่วนดีประการหนึ่งที่ยังคงลักษณะของชุมชนที่สร้างความแข็งแกร่งให้ตนเอง และยังมีระบบหัวหน้าชุมชน และคณะกรรมการ ซึ่งนักทฤษฎีชื่อว่า Kevin Lynch ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสร้างพื้นที่ และมาตรการในชุมชนทำให้เกิดความเป็นเอกภาพของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งพบได้ยากในย่านพักอาศัยแบบบ้านเดี่ยวและบ้านจัดสรร

ข้อเสนอแนะการแก้ไขสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนบ้านครัว

1. ปัญหาอาชญากรรมในชุมชนบ้านครัว โดยเฉพาะคดีกลุ่มที่รัฐเป็นผู้เสียหายนั้น ตรงกับผลการศึกษานักวิชาการหลายท่าน ซึ่งลักษณะของชุมชนบ้านครัวเป็นชุมชนแออัดขนาดใหญ่ การแก้ไขทางกายภาพจะมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาอาชญากรรมได้ก็โดยการทำให้พื้นที่ดังกล่าวเล็กลง อาจเป็น การเพิ่มพื้นที่ถนนเข้าไปในชุมชน ให้ง่ายต่อการเข้าถึง โดยถนนดังกล่าวนี้จะทำหน้าที่เป็นตัวแบ่งพื้นที่ของชุมชนออก หรือ การสร้างทางด่วนพิเศษ ก็เป็นทางออกอีกทางหนึ่งที่สามารถบรรเทาปัญหาอาชญากรรมลงได้ โดยที่รัฐจะต้องชดเชยกับประชาชนที่สูญเสียพื้นที่ไป

2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงชุมชน จะมีประสิทธิภาพโดยการเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมกับปริมาณคดีที่เกิดขึ้น

3. มาตรการเสริม ด้วยการที่มีระบบสาธารณูปโภคเข้าถึงและเหมาะสม ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหามหาของชุมชนแออัดได้เช่นเดียวกับที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น

2. ชุมชนคลองส้มป่อย ลักษณะชุมชนแออัดเช่นเดียวกับชุมชนบ้านครัว มีลักษณะของชุมชนแออัดทั่วไป ลักษณะคดีอาชญากรรมจะคล้ายกับที่เกิดในชุมชนบ้านครัว แต่เนื่องจากมีพื้นที่ไม่ใหญ่มากนักและพื้นที่รอบ ๆ เป็นย่านพักอาศัย ทำให้สถิติอาชญากรรมต่ำ

ข้อเสนอแนะการแก้ไขสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนคลองส้มป่อย

เนื่องจากชุมชนคลองส้มป่อยด้านหนึ่งจะติดกับทางรถไฟ ใกล้กับสะพานลอยยมราช ซึ่งเป็นบริเวณที่มีผู้โดยสารลงจากรถไฟมา การปรับปรุงพื้นที่บริเวณริมทางรถไฟ ที่คล้ายกับถนนบริเวณริมคลองแสนแสบในชุมชนบ้านครัว ทำให้บุคคลภายนอกสะดวกในการสัญจรทั้งยังเป็นการเปิดพื้นที่ของชุมชนได้อีกด้วย

3. บริเวณโรงแรมเอเชีย ริมถนนพญาไท ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าโรงแรมเอเชียจะเป็นจุดที่มีอาชญากรรมเกิดสูงแต่หมายถึงความถึงพื้นที่ในบริเวณนั้น เช่น ป้ายรถประจำทางหน้าโรงแรม บริเวณในซอยพญาบาทที่เป็นย่านการค้าตามแนวถนน สถานบริการ สถานเริงรมย์ต่าง ๆ สามารถจัดเป็นย่าน Public ได้เช่นเดียวกัน ลักษณะของบริเวณนี้เป็นดังนี้

ภาพถ่ายหมายเลข 5.17 บริเวณโรงแรมเอเชีย

จากสถิติคดีอาชญากรรมในพื้นที่ รร. เอเชีย จะมีคดีกลุ่มที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ คดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์ จะเกิดขึ้นสูงในบริเวณนี้ทำให้เลขคดีสูงขึ้น สภาพแวดล้อมในระดับ Immediate โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ มักจะเกิดในช่วงเวลากลางคืน และ เกิดในจุดที่มีการใช้พื้นที่แบบสถานบริการ

ข้อเสนอแนะการแก้ไขสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณโรงแรมเอเชีย

ปัญหาอันเนื่องมาจากสถานบริการในบริเวณรอบ ๆ โรงแรมเอเชีย รวมถึงในซอยพญานาค หรือ สถานบริการเป็นย่านพาณิชย์กรรมสำหรับคดีอาชญากรรมที่มีปัญหามากที่สุด ก็ว่าได้ จากสภาพทางกายภาพสามารถกระทำได้โดยการมีเจ้าหน้าที่เข้าไปควบคุมเพื่อให้บริเวณดังกล่าว มีขอบเขตที่แน่นชัดมากขึ้น

4. โรงภาพยนตร์แมคเคนน่า และบริเวณใกล้เคียง ตามแนวถนนพญาไท มีการใช้พื้นที่ ย่านพาณิชย์กรรม รูปแบบสถานบริการ การแหล่งบันเทิง ปรากฏคดีอาชญากรรมคล้ายกับ บริเวณโรงแรมเอเชีย ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ภาพถ่ายหมายเลข 5.18 ด้านหน้าโรงภาพยนตร์แมคเคนน่า

ข้อเสนอแนะการแก้ไขสภาพแวดล้อมบริเวณโรงพยาบาลนครเมคเคน่า

นอกจากคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศแล้ว กลุ่มคดีที่น่าสนใจ ประเภทคดีลัทธิจักรยานยนต์พบได้บ่อยเช่นเดียวกัน สถิติคดีที่เกิดขึ้นสูงจึงเป็นคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์ และ ชีวิต ร่างกายฯ โดยมีคดีใจกรรมรดจักรยานยนต์สูงส่วนหนึ่งเนื่องมาจากผู้กระทำความผิดรู้เวลาในการจอดรถทิ้งไว้ของเจ้าทรัพย์เนื่องจากมาชมภาพยนตร์ การป้องกันที่สามารถกระทำได้ควรมีเจ้าหน้าที่เฉพาะในการควบคุมดูแลรถจักรยานยนต์ของผู้ที่มาชมภาพยนตร์ และหากสามารถกระทำได้ควรมีมาตรการทางกฎหมายในการปลูกสร้างโรงพยาบาลที่เปิดโล่ง มีแสงสว่างเพียงพอ และมีอาคารที่จอดรถ

5. ห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์ เป็นรูปแบบศูนย์การค้าที่เกิดคดีอาชญากรรมสูงโดยเฉพาะคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ และคดีที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์ ความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในระดับ General จะมีพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชนแออัดหลังวัดปทุมวนาราม (เขตปทุมวัน) และ ชุมชนแออัดจากรัตน์ (พื้นที่ Zone E) ทำให้คดีในกลุ่มนี้เกิดขึ้นสูง

อาจกล่าวได้ว่าลักษณะของสภาพแวดล้อมที่ล้อมรอบห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์นี้ทำให้ห้างฯ นี้มีโอกาสเกิดคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์ และคดีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สูง ส่วนในคดีกลุ่มอื่น ๆ จะไม่มีปรากฏเท่าใดนัก

ภาพถ่ายหมายเลข 5.19 ห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์

ข้อเสนอแนะการแก้ไขสภาพแวดล้อมบริเวณห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์

ลักษณะคดียที่เกิดขึ้นที่ห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์จะคล้ายกับที่โรงพยาบาลนครแมน่มาก คือ มีทั้งโรงพยาบาล และ สนุกเกอร์ และที่ไม่มีรถจักรยานยนต์สูญหายบ่อยครั้ง มาตรการแก้ไขจะคล้ายคลึงกัน คือ การจัดพื้นที่จอดรถให้รัดกุมโดยเฉพาะที่บริเวณด้านโรงพยาบาล

ภาพถ่ายหมายเลข 5.20 บริเวณที่มีคดีลักทรัพย์จักรยานยนต์สูง เนื่องจากไม่มีมาตรการ รปภ.

สรุป จากสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรมในพื้นที่ Zone D นี้ ผู้วิจัยนำเอาผลการวิเคราะห์ตามทฤษฎีของ Burgess ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีวงรอบ (Concentric circles theory) อาชญากรรมจะมีอยู่มากที่ใจกลางเมือง ซึ่งเป็นย่านธุรกิจรวมกับย่านที่อยู่อาศัย และทฤษฎีของ Park, Shaw และ Macky ที่พบอาชญากรรมบริเวณจุดศูนย์กลางของเมือง ที่ว่าด้วยการถ่ายทอดลักษณะและวิธีการประกอบอาชญากรรม มาพิจารณาว่า คดีทุกกลุ่มที่เกิดขึ้น ล้วนแล้วแต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนแออัดในพื้นที่ทั้งสิ้น หรือ อาจกล่าวได้ว่า ชุมชนแออัดเป็นจุดหนึ่งของปัญหาอาชญากรรมในเมืองนอกจากจะเกิดคดีรัฐเป็นผู้เสียหายในพื้นที่แล้ว ยังมีผลต่อพื้นที่ข้างเคียงบริเวณชอยเพชรบุรี

5. พื้นที่ Zone E

ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี พื้นที่ Zone E มีขนาดเล็กที่สุดในพื้นที่ศึกษาคือมีอยู่ 0.82 ตารางกิโลเมตร แต่มีการใช้พื้นที่อย่างหนาแน่น ทั้งเป็นย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ มีสัดส่วนของการปลูกสร้างอาคารพาณิชย์ต่อพื้นที่สูงที่สุดหมายถึงการความหนาแน่นของกิจกรรมด้านการค้าสูงที่สุด และย่านพักอาศัยหนาแน่น หากมองจากภาพถ่ายทางอากาศจะเห็นกลุ่มอาคารสิ่งปลูกสร้างกระจุกตัวอยู่หนาแน่น โดยมีรูปแบบของอาคารสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ Zone E ในย่านการใช้ที่ดินอยู่ 2 รูปแบบ คือ

ย่านพักอาศัย

1. บ้านเดี่ยว ลักษณะบ้านเดี่ยวในพื้นที่จะมีลักษณะคล้ายพื้นที่ Zone D คือมีอยู่น้อยเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบของอาคารแบบห้องแถว แฟลต อพาร์ทเมนต์ และอาคารพาณิชย์ ตามสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่
2. อาคารพักอาศัยห้องแถว เป็นลักษณะอาคารห้องแถวที่ใช้สำหรับการค้า และพักอาศัยในตัวอยู่ในแนวถนนราชปรารภ ถนนรอง และในซอย การประกอบกิจการในซอยวัฒนธรรมศิลป์ และซอยวัฒนธรรมวงศ์ได้รับอิทธิพลจากย่านการค้าประตูน้ำ จึงไม่เพียงแต่จะมีการเปิดร้านจำหน่ายสินค้าประเภทอาหาร และสินค้าอื่น ๆ แล้ว บางเวทีก็ถูกใช้เพื่อการค้า จึงมีความหนาแน่นของประชากรทั้งผู้ชายและผู้หญิง และถนนซอยนี้ยังเป็นถนนที่ใช้เป็นทางลัดทำให้มีรถยนต์ผ่านเป็นพื้นที่ Public ที่เปิดทะเล
3. อาคารชุดพักอาศัย มีอยู่หนาแน่นเช่นเดียวกัน ด้วยการที่บริเวณนี้เป็นย่านการค้า ขนาดใหญ่ยังมีกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติใช้เป็นที่พัก ทั้งในรูปแบบของทัวร์และมาด้วยตนเอง จึงมีอาคารประเภทอพาร์ทเมนต์ และหอพักกระจายอยู่ในซอยวัฒนธรรมศิลป์ และซอยวัฒนธรรมวงศ์ เพิ่มกลุ่มของผู้คนในพื้นที่ และในบริเวณที่เคยเป็นศูนย์การค้าเมโทร มีโครงการปลูกสร้างคอนโดมิเนียมขนาดใหญ่ เต็มพื้นที่อีกด้วยเนื่องจากอยู่ใกล้ทางด่วนกรุงเทพฯ
4. ชุมชนแออัด ในบริเวณติดกับทางด่วนกรุงเทพฯมีชุมชนแออัดอยู่ 1 บริเวณ คือ ชุมชนแออัดจากรัตน์ หรือ ชุมชนตรอกตันไทร เป็นชุมชนแออัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่สองของพื้นที่ศึกษา มีทางเปิดเข้า 2 ทางคือ จากด้านถนนเพชรบุรี และ ถนนมักกะสันติดกับนิคมรถไฟมักกะสัน ลักษณะการปลูกสร้างอาคารเป็นอาคารไม้เก่าปลูกชิดกันตามรูปแบบของชุมชนแออัด ด้านในชุมชน ไม่แตกต่างจากชุมชนบ้านครัว และยังมีชุมชนย่อยอีก 3 ชุมชนแออัดที่อยู่ใกล้เคียงกันคือ - ชุมชนหลังวัดมักกะสัน เป็นชุมชนขนาดเล็กมีลักษณะเช่นเดียวกับชุมชนแออัดทั่วไป แต่ชุมชนนี้มีปัญหาด้านอาชญากรรมน้อยมาก - ชุมชนบ้านพักรถไฟมักกะสัน เป็นชุมชนขนาดเล็กเช่นเดียวกัน มีระยะไม่ห่าง

จากชุมชนจารุรัตน์ท่าไคร้ - ชุมชนใต้ทางด่วน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจารุรัตน์ และชุมชนบ้านพัก
รถไฟมักกะสันผู้วิจัย ถือว่าเป็นบริเวณเดียวกับชุมชนแออัดจารุรัตน์

ย่านพาณิชย์กรรม

1. รูปแบบตลาดสด ในพื้นที่ Zone E ได้แก่ตลาดเฉลิมโลก ตั้งแต่มถมนราช
ปรารภ กับถนนเพชรบุรี หรือ ในบริเวณแยกประตูน้ำ เป็นตลาดสดขนาดใหญ่ปัจจุบันได้รื้อถอนเตรียม
ปลูกสร้างอาคารขนาดใหญ่
2. ย่านการค้าประตูน้ำ บริเวณพื้นที่สีแดงที่มีขนาดใหญ่ต่อเนื่องกันไป ใน
บริเวณนี้ประกอบไปด้วยกิจกรรมด้านการค้า โรงแรม โรงภาพยนตร์ สถานบริการ สถานเริงรมย์ ฯลฯ
เป็นย่าน Public ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ถือเอาบริเวณโรงภาพยนตร์เพชรรามา
และริมถนนแยกประตูน้ำเป็นส่วนหนึ่งของย่านการค้านี้ด้วยซึ่งเป็นบริเวณที่มีกิจกรรมตลอดวันทั้งกลางวัน
และกลางคืน เป็นบริเวณที่มีปัญหาด้านอาชญากรรมเช่นเดียวกัน
3. ห้างสรรพสินค้า ในพื้นที่ Zone E มีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่คือ ห้างเมโทร
ซึ่งปัจจุบันได้ปิดกิจการไปแล้ว
4. อาคารสำนักงาน รวมถึง สถานบริการ อาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคาร โรง
ภาพยนตร์ สถานบริการ สถานเริงรมย์ ต่าง ๆ อยู่ตลอดแนวถนนเพชรบุรี และทางแยกไปถนนวิฑู ที่
สำคัญคือมีที่ตั้งสำนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารนครหลวงไทย มีอาคารพาณิชย์ของช่อง 3

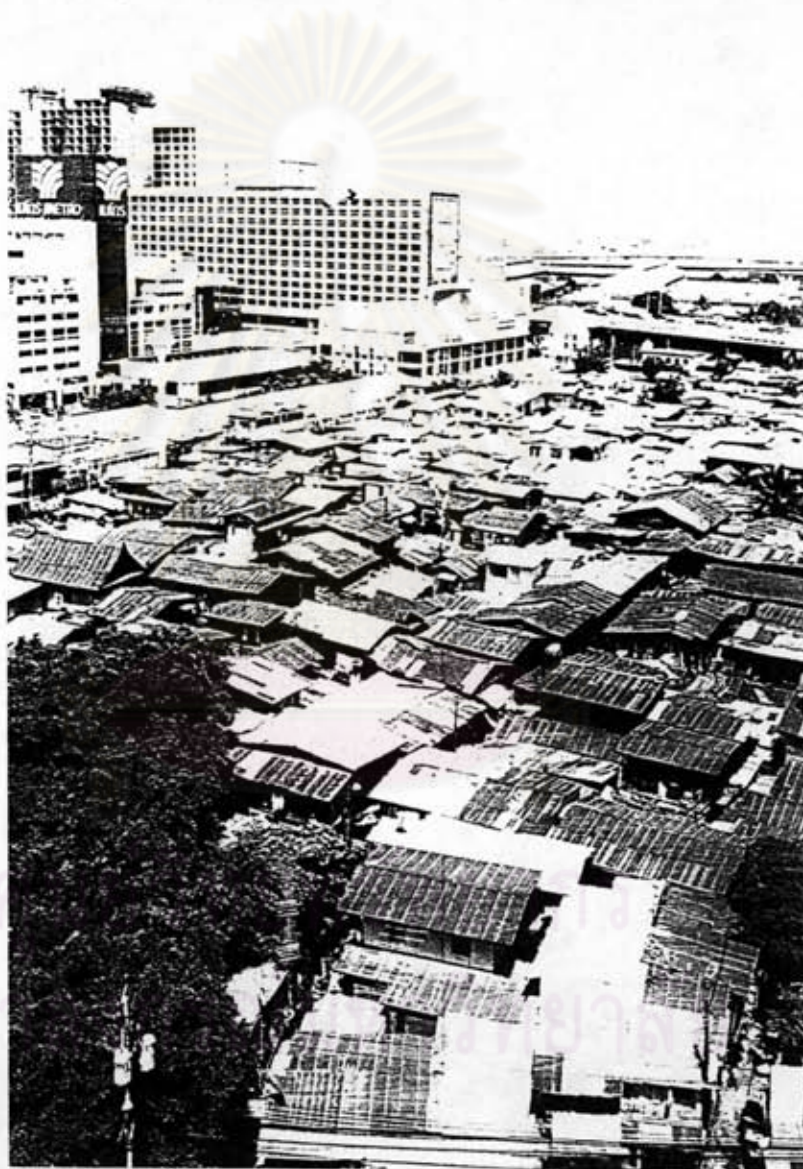
ส่วนพื้นที่ที่เหลือเป็นสถานที่ราชการ และพื้นที่ว่างประมาณ 30 %

Zone E มีสถิติคดีเกิดขึ้นทั้งหมด 2,454 คดี (ตามตารางที่ 4.24) คิดเป็นร้อยละ
23.9 เป็น Zone ที่มีคดีเกิดขึ้นสูงเป็นอันดับสองของพื้นที่ศึกษา แต่เป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีสูงที่
สุด อาชญากรรมปรากฏหนาแน่นตั้งแต่ถนนราชปรารภไปถึงแนวทางด่วน สถิติคดี ตามกลุ่มคดีมีดังนี้

คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	78	คดี
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	251	คดี
คดีที่น่าสนใจ	62	คดี
คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย	2,009	คดี
คดีอื่น ๆ	54	คดี

จากผลการศึกษาพบว่ามึบริเวณที่มีปัญหาด้านอาชญากรรม อยู่ 2 บริเวณใหญ่ ๆ คือ

1. บริเวณชุมชนแอ็ดจาร์รัตน์ ลักษณะของชุมชนแอ็ดจาร์รัตน์มีรูปแบบการปลูกสร้างที่ทักอาศัยเช่นเดียวกับชุมชนแอ็ดทุกแห่งที่ได้กล่าวมาแล้ว ตามภาพถ่ายหมายเลข

ภาพถ่ายหมายเลข 5.21 ความหนาแน่นของที่พักอาศัยภายในชุมชนแอ็ดจาร์รัตน์

จากสถิติคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมระดับ General คือมีความหนาแน่นของประชากรสูง ความเบียดเสียดอัดเยียดไม่แตกต่างจากชุมชนแออัดทั่วไป แต่สำหรับชุมชนจากรัฐนี้ตั้งอยู่ใกล้กับย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ ทำให้มีคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์เกิดขึ้นสูงในพื้นที่ย่านการค้าประตุน้ำ เป็นอันดับสอง แต่หากคิดเป็นความหนาแน่นแล้วจะสูงที่สุดในพื้นที่ศึกษา และมีคดีรัฐเป็นผู้เสียหายหนาแน่นเช่นเดียวกับชุมชนบ้านครัว เห็นได้ชัดว่าผลการศึกษานี้ของทั้งสองชุมชนนี้ตรงกัน

ข้อเสนอแนะการแก้ไขสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนจากรัฐ

ชุมชนแออัดจากรัฐนี้เป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ การแก้ไขหากสามารถกระทำได้ด้วยการเปิดพื้นที่ออกเป็นส่วน ๆ อย่างชุมชนบ้านครัว เพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึง แล้วเสริมด้วยการสอดส่องดูแลจากเจ้าหน้าที่ และ นำมาตรการอื่น ๆ ที่จะช่วยลดโอกาสในการเกิดคดี เช่น การส่งเสริมโอกาสในการศึกษา การจ้างงาน ฯลฯ

2. ย่านการค้าประตุน้ำ อาจแบ่งได้เป็นจุดที่เกิดคดีสูง 3 จุดคือ

2.1 ห้างสรรพสินค้าเมโทร ตลอดปี 2535-2536 ห้างสรรพสินค้าเมโทรมีคดีประเภทลักทรัพย์สูงมาก แม้ว่าจะไม่มีผลการศึกษาระบุได้ว่าผู้กระทำความผิดพักอาศัยอยู่ที่ใด แต่จากการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.พญาไท ทราบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในละแวกใกล้เคียง และเป็นกลุ่มเยาวชนมากกว่า 50 %

2.2 จุดการค้าประตุน้ำ และหาบเร่แผงลอยริมถนน เพชรบุรี และราชปรารภ ในชอยวัฒนธรรมศิลป์ วัฒนธรรม มีคดีทุกประเภททั้งชีวิต ร่างกาย คดีทรัพย์ฯ มีคดีประเภทวิ่งราวทรัพย์สูงในช่วงเวลากลางคืน บริเวณแยกประตุน้ำ

2.3 จุดโรงพยาบาลนตร์เพชรรามา ในบริเวณนี้จะมีคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์น้อยกว่าจุดอื่น ๆ แต่จะมีกลุ่มคดีชีวิต ร่างกายเกิดขึ้นสูง

จากสภาพแวดล้อมในระดับ Immediate ทั้ง 3 จุด รวมเป็นบริเวณย่านการค้าประตุน้ำ จุดใดที่มีความพลุกพล่าน จอแจ จะมีโอกาสเกิดคดีได้สูง และ ในช่วงเวลากลางคืนคดีชีวิต ร่างกาย มีโอกาสเกิดขึ้นสูงเนื่องจากมีสถานบริการประเภทร้านจำหน่ายสุรา อาหาร

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสภาพแวดล้อมทางกายภาพในบริเวณย่านการค้าประตูน้ำ

1. สำหรับพื้นที่ที่เคยเป็นห้างสรรพสินค้าเมโทรนั้น ปัจจุบันได้ทำการรื้อถอนไปแล้ว และเตรียมปลูกสร้างอาคารชุดพักอาศัยขนาดใหญ่ ซึ่งการสร้างอาคารชุดในบริเวณนี้จะต้องเตรียมการสำหรับมาตรการรักษาความปลอดภัยในอาคาร และรอบบริเวณ การจัดพื้นที่ที่เหมาะสมและมาตรการที่รัดกุมน่าเชื่อว่าจะทำให้สถิติคดีอาชญากรรมในพื้นที่นี้ลดลง
2. สำหรับพื้นที่การค้าขนาดใหญ่ และ มีความหนาแน่นของประชากรสูง เช่นนี้การแก้ไข จะคล้ายกับบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ในพื้นที่ Zone B และ C ในจุดที่มีการค้าหนาแน่น และมีป้ายหยุดรถประจำทาง จะต้องมีการควบคุม และมีพื้นที่ว่างพอสมควรในพื้นที่บาทวิถี ทำให้ร้านค้าต้องขยับเข้าไปในอาคาร รั้ว, ม่านบังแดด ก็จะหมดไปทำให้พื้นที่ดังกล่าวเปิดโล่งมากยิ่งขึ้น

3. สำหรับถนนซอยในย่านการค้าประตูน้ำ อย่างเช่น ซอยวัฒนศิลป์ ซอยวัฒนวงศ์ หรือ ซอยฝั่งโรงแรมอินทรา การใช้พื้นที่ค้าขายล้ำเข้ามาบนถนนทับพื้นที่บาทวิถี ทำให้เกิดผลเสียในแง่ของการควบคุมพื้นที่ทั้งทำให้พื้นที่ด้านหน้าของร้านแต่ละร้านสูญหายไป ขาดการสัญจรของผู้คนในพื้นที่ที่เคยกระทำอยู่เป็นประจำ และเกิดการบังสายตา อาชญากรสามารถใช้หลบซ่อนเพื่อกระทำความผิดได้ จะแก้ไขได้ก็คือการลดพื้นที่ดังกล่าว ตามภาพต่อไปนี้

ภาพถ่ายหมายเลข 5.23 · ภายในซอยวัฒนวงศ์ แสดงการใช้พื้นที่ทางเท้าไม่ถูกต้อง และ
ภาพร่างแนวทางแก้ไขด้วยการลดกิจกรรมด้านการค้า และ เพิ่มพื้นที่บาทวิถี

สรุป การวิเคราะห์ใน Zone E สามารถแยกได้ 2 ประเด็นคือ

1. ระดับ General ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนแออัดกับย่านการค้าหนาแน่นมากมีความสัมพันธ์กันจริง เนื่องจากย่านการค้าหนาแน่นเป็น Public Area ขนาดใหญ่ ชุมชนแออัดจตุรรัตน์ก็เป็นชุมชนใหญ่ ได้ส่งเสริมซึ่งกันและกันในช่วงเวลาใดที่มีคดีกลุ่มประทุษร้ายต่อทรัพย์สูง ก็จะมีคดีกลุ่มรัฐเป็นผู้เสียหายสูง ในทางกลับกันก็จะเป็นเช่นเดียวกัน ส่วนหนึ่งมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐถ้ามีการระดมเมื่อใด สถิติคดี 2 กลุ่มนี้จะลดลง

2. ระดับ Immediate การเกิดคดีทุกกลุ่มโดยเฉลี่ยจะเกิดในช่วงเวลากลางคืนมากกว่าเวลากลางวัน (แตกต่างไม่มากนัก) สถานบริการ สถานเริงรมย์ ยังเป็นจุดที่มีคดีเกิดขึ้นบ่อยครั้ง

ความสัมพันธ์ และรายละเอียดได้สรุปรวมไว้ในส่วนการวิเคราะห์พื้นที่ศึกษารวมตามตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นที่	กลุ่มคดี	สภาพแวดล้อม ทั่วไป	บริเวณ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดี	ลักษณะสภาพแวดล้อมเฉพาะ	การแก้ไขลักษณะทางกายภาพ	มาตรการเสริม	
		General Environment Land use	Built-up Area Area Use	Immediatel Environment		Supporting Measure	
Zone A	รัฐเป็นผู้เสียหาย	1,058 พักอาศัย	1.ชอยลือชา	ชอยลือก เปลี่ชว	ตัดทะลชอยพหลฯ 1	จุดตรวจเจ้าหน้าที่ ตร.	
	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	161	2.ชุมชนสุขสวัสดิ์	ชุมชนแออัด	เปิดทางเข้า-ออก	ระบบสาธารณูปโภค	
	นำสนใจ	54	3.ชุมชนวัดมะกอก	ชุมชนแออัด	เปิดทางเข้า-ออก	ระบบสาธารณูปโภค	
	ชีวิต ร่างกาย และเพศ	30					
Zone B	รัฐเป็นผู้เสียหาย	1,299 ราชการ	4.ชุมชนวัดมะกอก	ชุมชนแออัด	เปิดทางเข้า-ออก + ทำเรือ	ระบบสาธารณูปโภค	
	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	186	5.อนุเสาวรีย์ชัยสมรภูมิ	การค้าพลุกพล่าน+ชนสง	การจัดพื้นที่ใหม่	เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่	
	นำสนใจ	77	6.หลังโรงพยาบาลพระมงกุฎ	ชุมชนแออัด	ช.สวนเงิน ตัดทะล	ระบบสาธารณูปโภค	
	ชีวิต ร่างกาย และเพศ	72	7.โรงพยาบาลนครโคลิเซียม	ตลาด สถานเริงรมย์	เวนคืน	ควบคุมพื้นที่	
Zone C	รัฐเป็นผู้เสียหาย	1,547 พักอาศัยหนาแน่น	8.อนุเสาวรีย์ชัยสมรภูมิ	การค้าพลุกพล่าน+ชนสง	การจัดพื้นที่ใหม่ + รถไฟฟ้าฯ	ภาคเอกชนเข้าช่วยเหลือ	
	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	196 ป่านกลาง	9.ชอยรางน้ำ	การค้า+สถานเริงรมย์	เชื่อมชอยอาคารสงเคราะห์	เจ้าหน้าที่ควบคุม	
	นำสนใจ	89	10.ศูนย์การค้าอินทรา	ห้างสรรพสินค้าเปิด	จัดพื้นที่ (ที่จอดรถ)	จัดพื้นที่ (การค้า)	
	ชีวิต ร่างกาย และเพศ	67	11.ตลาดเฉลิมลาภ (ตลาดประตูน้ำ)	การค้าพลุกพล่านขนาดใหญ่	จัดพื้นที่ (การค้า)	ควบคุมพื้นที่	
Zone D	รัฐเป็นผู้เสียหาย	2,147 พักอาศัย +	12.ชุมชนบ้านครัว	ชุมชนแออัด	เปิดทางเข้า-ออก	ระบบสาธารณูปโภค	
	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	264 พาณิชยกรรม	13.ชุมชนคลองสามปอย	ชุมชนแออัด	ทางเดินข้างทางรถไฟ	ระบบสาธารณูปโภค	
	นำสนใจ	71	14.โรงแรมเอเชีย	การค้า+ชนสง+สถานบริการ	ปรับสถานบริการ	เจ้าหน้าที่ควบคุม	
	ชีวิต ร่างกาย และเพศ	48		15.โรงพยาบาลนครแมคเคนนา	ที่เปลี่ชว	เปิดพื้นที่ + แสงสว่าง	มาตรการกฎหมาย
				16.ห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์	ห้างสรรพสินค้าปิด+การรปภ.	เปิดพื้นที่ + แสงสว่าง	มาตรการกฎหมาย
Zone E	รัฐเป็นผู้เสียหาย	2,009 พาณิชยกรรม +	17.ชุมชนแออัดจาร์รัตน์	ชุมชนแออัด	เปิดทางเข้า-ออก	ระบบสาธารณูปโภค	
	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	251 พักอาศัย	18.ตลาดประตูน้ำ	การค้าพลุกพล่านขนาดใหญ่	จัดพื้นที่ (การค้า)	เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่	
	ชีวิต ร่างกาย และเพศ	78	19.ห้างเมโทร	ห้างสรรพสินค้าปิด+การรปภ.	เปิดพื้นที่ + แสงสว่าง	มาตรการกฎหมาย	
	นำสนใจ	62					

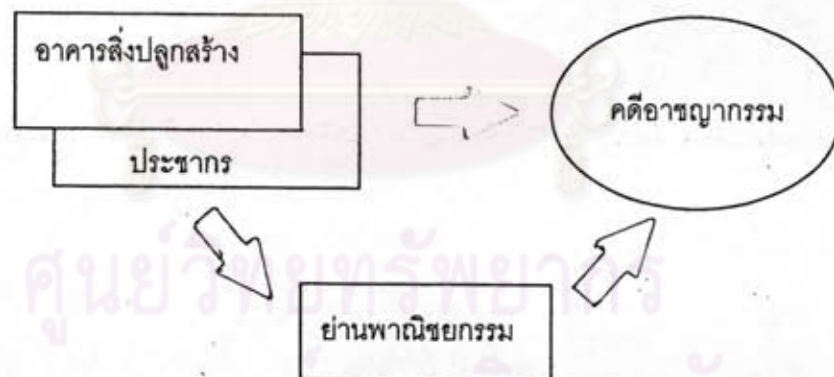
5.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับพื้นที่ศึกษาทั้งหมด

จากตารางที่ 5.2 แสดงสภาพแวดล้อมทางกายภาพจากการใช้พื้นที่ในเมือง ใน 2 ระดับและได้ข้อสังเกตจากผลการศึกษาดังตารางว่า

1. ข้อสังเกตสำหรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป (General Environment)

1.1 สภาพการใช้พื้นที่กับการเกิดคดีอาชญากรรมผู้วิจัยได้ข้อสังเกตจากความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้างมีความสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรมในทุกกลุ่มคดี หากข้อสังเกตนี้เป็นความจริง การซ้อนทับของกลุ่มคดีกับความหนาแน่นของอาคารสิ่งปลูกสร้างจะต้องอยู่ในบริเวณเดียวกัน ตามแผนที่หมายเลข

ผลการซ้อนทับทราบว่าคดีเกิดขึ้นสูงในบริเวณที่มีสิ่งปลูกสร้างอยู่หนาแน่น ซึ่งหมายถึงบริเวณที่มีประชากรอยู่มากโอกาสในการเกิดอาชญากรรมจะมีสูง สามารถโยงความสัมพันธ์ได้ตามแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ 5.1 แสดงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมกับอาชญากรรม

ผลที่ได้ทำให้เราทราบว่าภายใต้สิ่งปลูกสร้างนั้นมีมนุษย์อาศัยอยู่หากอยู่กันหนาแน่นเพียงใดก็จะทำให้มีโอกาสเกิดคดีอาชญากรรมมากเท่านั้น สำหรับอาคารสูงที่มีความหนาแน่นของประชากรในแนวดิ่งก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งจะต้องใช้การพิจารณาในระดับ Immediate ต่อไปได้ว่าในอาคารนั้นเป็นอาคารรูปแบบใด มีประชากรรายได้สูงหรือต่ำ อาศัยอยู่ ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีของ Burgess ที่อาชญากรรมจะมีการถ่ายทอดและเรียนรู้วิธีการ และค่านิยมในการประกอบอาชญากรรมได้

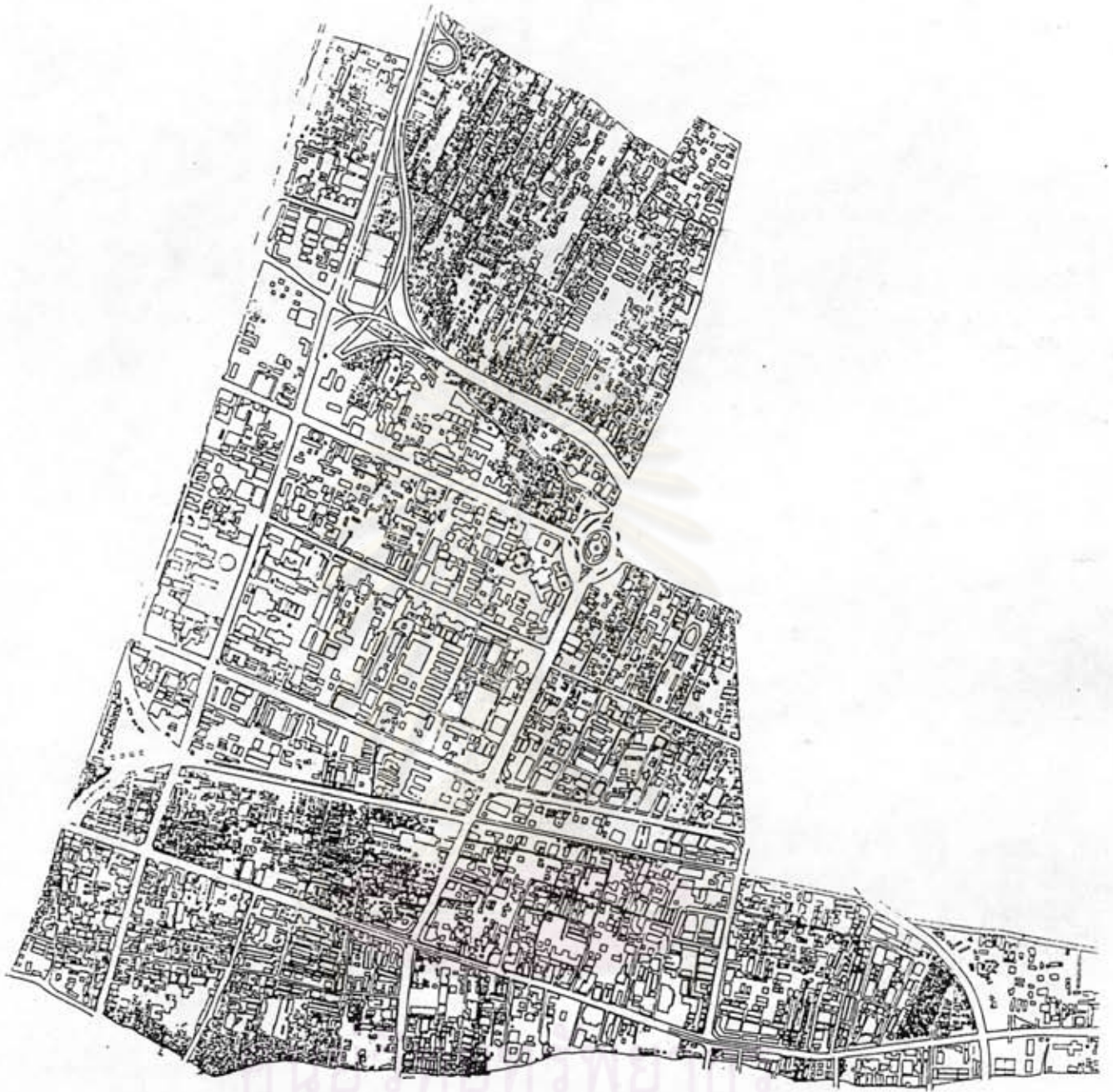

ศูนย์วิทยาศาสตร์การ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริเวณที่มีสมทแวดล้อมทางกายภาพ
ที่เอื้ออำนวยให้เกิดคืออาชญากรรม

แผนที่หมายเลข 5.2

ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในกรุงเทพมหานครที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรม : กรณีศึกษาเขตสถานีตำรวจนครบาลพญาไท

PHYSICAL ENVIRONMENTAL PATTERN CONTRIBUTING TO CRIMES IN BANGKOK : A CASE STUDY OF PHAYA THAI POLICE STATION

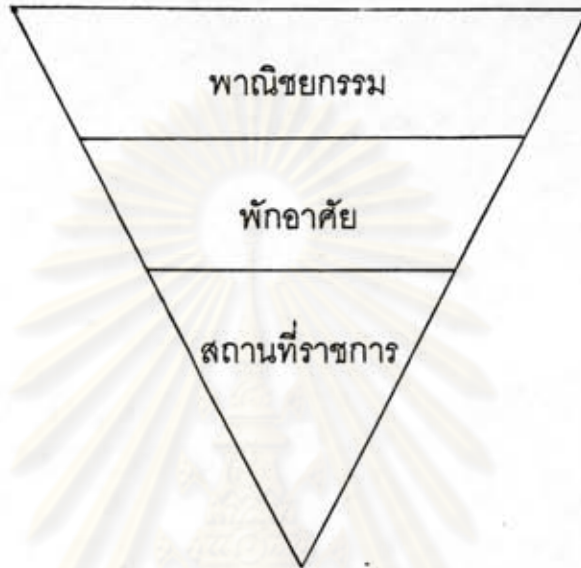
แสดงความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง

แผนที่หมายเลข 5.2

มาตราส่วน 1 : 20,000

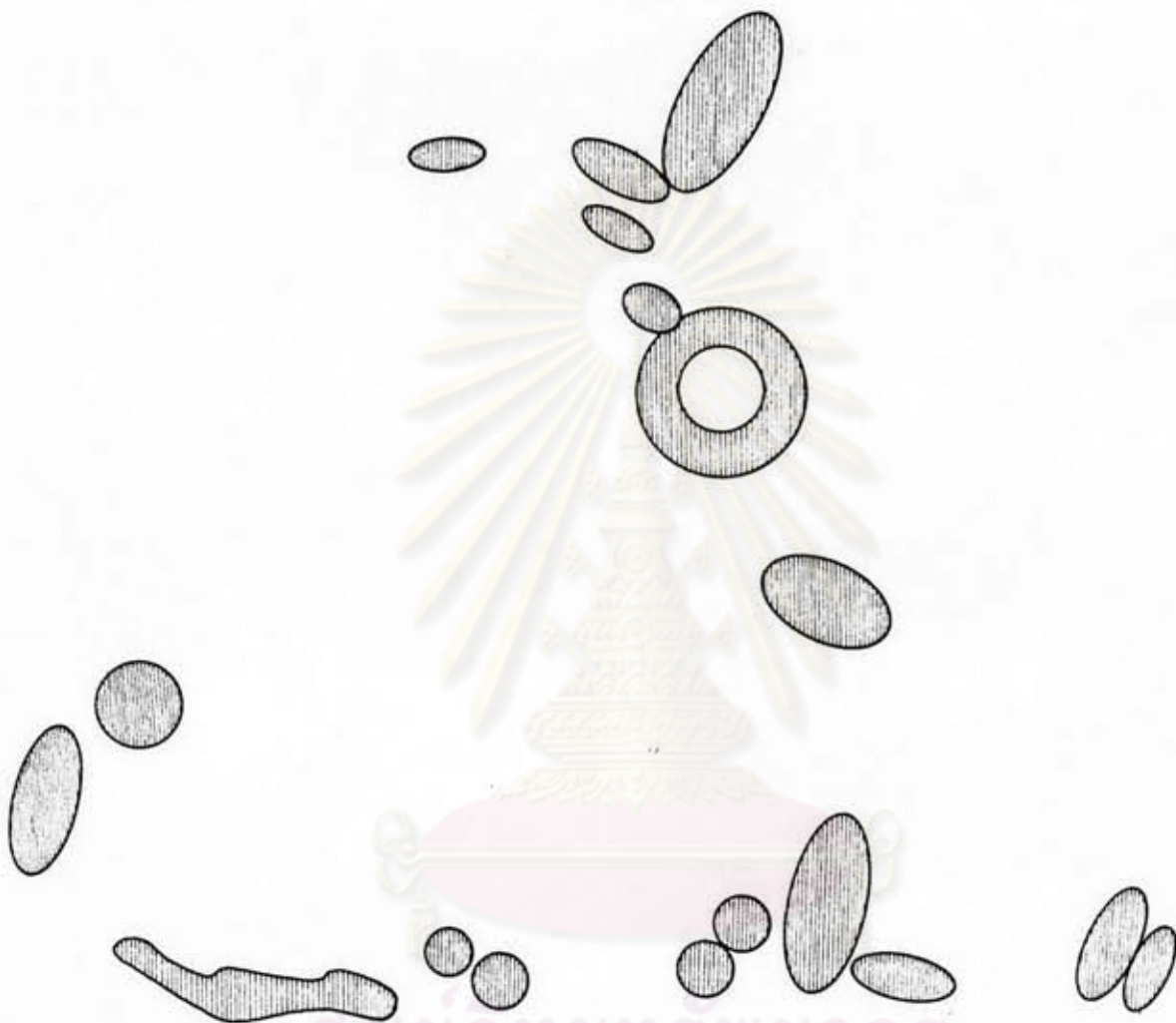
1.2 นอกจากความหนาแน่นของอาคารแล้ว คดีที่เกิดกับการใช้ที่ดินมีความสัมพันธ์กัน โดยมีระดับความสำคัญต่างกันดังนี้ (แผนภูมิที่ 5.2)

ผลการศึกษาทราบว่า คดีที่เกิดขึ้นทุกกลุ่มคดีกับย่านพาณิชย์กรรมมีความสัมพันธ์กันมากกว่าการใช้ที่ดินประเภทอื่น เนื่องจากภายใต้การใช้พื้นที่เป็นย่านพาณิชย์กรรมนี้จะมีกิจกรรมอยู่ทุกรูปแบบ เช่น การติดต่อด้านธุรกิจการค้าติดต่อซื้อขายสินค้า การสัญจรไปมา แหล่งให้ความบันเทิงจึงเป็นจุดรวมประชาชนทำให้เกิดความหนาแน่น อีกทั้งเป็นบริเวณที่มีเป้าหมายของอาชญากร ไม่ว่าจะเป็นจุดที่ตั้งทรัพย์ จุดที่เหยื่ออาชญากรรมอยู่ในภาวะที่เผลอเรอ เป็นต้น (แผนที่หมายเลข 5.3)

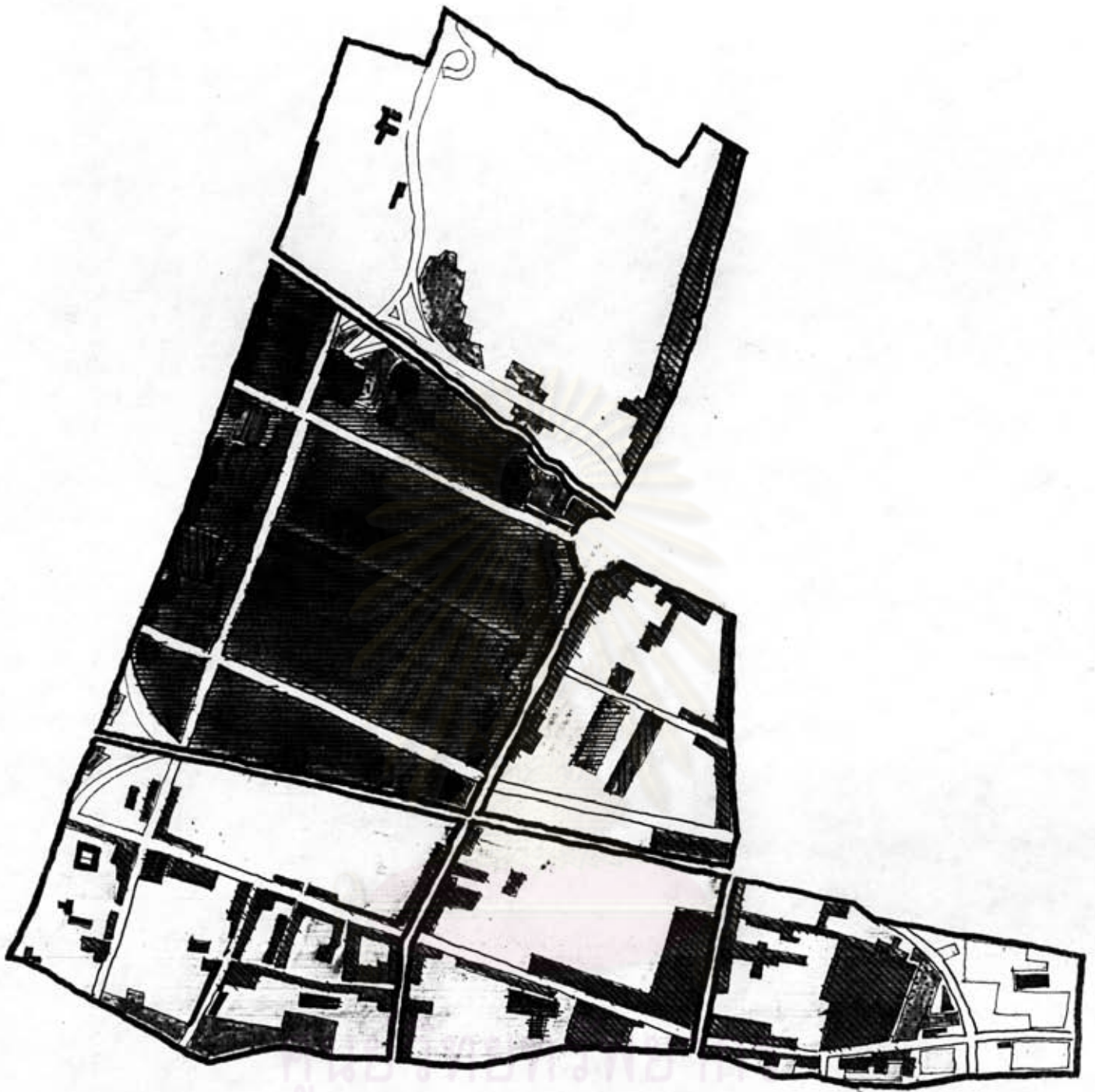
2. ข้อสังเกตสำหรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพเฉพาะที่ (Immediate Environment)

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพในระดับชุมชนในเมือง สามารถพิจารณาได้จากสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ โดยถือว่าภายใต้และบริเวณที่ใกล้ สิ่งปลูกสร้างนั้นมีมนุษย์อาศัยอยู่ จะได้ว่า โอกาสที่จะเกิดคดีในรูปแบบของอาคารสิ่งปลูกสร้าง (Built - up area) จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ศูนย์วิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริเวณที่มี
สภาพแวดล้อม
ทางกายภาพ
ที่เอื้ออำนวย
ให้เกิดคดี
อาชญากรรม

การใช้ที่ดิน

- บ้านพักอาศัย ○
- ชุมชนแออัด ●
- ย่านพาณิชยกรรม ●
- สถานที่ราชการ ●
- สถานศึกษา ●

N

มาตราส่วน 1 : 20,000

แผนที่

หมายเลข 5.3

รูปแบบอาคารพาณิชย์

- ศูนย์การค้า
- ธนาคาร
- ตลาดสด

รูปแบบตึกแถว

- ตึกแถวสำหรับการค้า
- ตึกแถวสำหรับพักอาศัย

ที่พักอาศัยแบบอาคารสูง

- อพาร์ทเมนต์ , แฟลต , หอพัก
- คอนโดมิเนียม

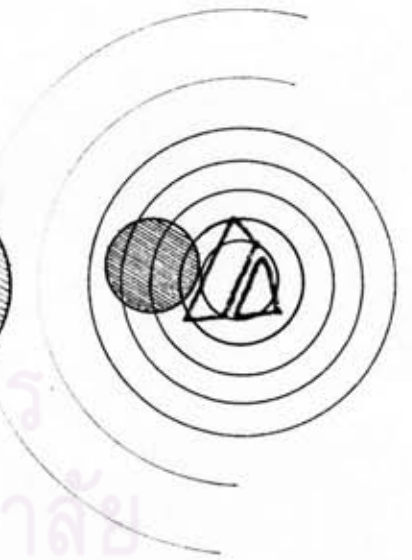
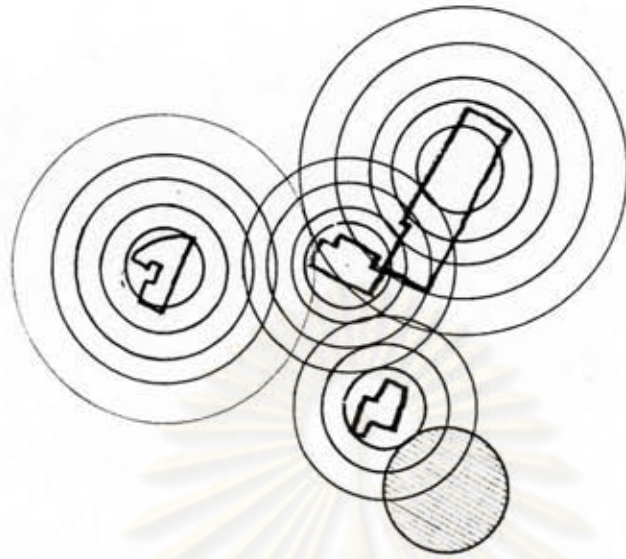
รูปแบบบ้านเดี่ยว

- ชุมชนแออัด
- บ้านเดี่ยวปลูกสร้างเอง
- บ้านจัดสรร

2.2 ผลการวิเคราะห์คดีที่เกิดขึ้นในบริเวณใกล้เคียงกับชุมชนแออัดตั้งอยู่ เช่น ชุมชนแออัด สุขสวัสดิ์ กับ ซ.อารีย์ หรือ ชุมชนวัดมะกอก กับ อนุเสาวรีย์ หรือ ชุมชนบ้านครัว กับ ซอยพญานาค หรือ ชุมชนจากรัตน์ กับ ห้างเมโทร หรือ ชุมชนโค้งสามเหลี่ยมรถไฟ กับ ห้างโคลิเซียม ทราบว่าในรัศมี ประมาณ 400 เมตร ชุมชนแออัดจะมีอิทธิพลต่อย่านพาณิชย์กรรมและจะน้อยลงเมื่อห่างออกไป (แผนที่หมายเลข 5.4)

2.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มาจากสภาพสังคม

รายได้และการศึกษาต่ำของประชากรในพื้นที่ทำให้สภาพสังคมไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จึงสะท้อนออกมาเป็นสภาพทางกายภาพที่สามารถมองเห็นได้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องของกลุ่มผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมเป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และการศึกษาคำมักจะประกอบ อาชญากรรมประเภทฉวยโอกาส โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ศูนย์วิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงเขตอิทธิพล
ของชุมชนแออัด

ที่มีต่อ

ย่านพาณิชยกรรม

ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในกรุงเทพมหานครที่เอื้ออำนวยให้เกิดคืออาชญากรรม : กรณีศึกษาเขตสถานีตำรวจนครบาลพญาไท
 PHYSICAL ENVIRONMENTAL PATTERN CONTRIBUTING TO CRIMES IN BANGKOK : A CASE STUDY OF PHAYA THAI POLICE STATION

N

มาตราส่วน 1 : 20,000

แผนที่
หมายเลข 5.4

สรุป เราสามารถใช้ผลการศึกษานี้เป็นเกณฑ์ได้ ด้วยการดูจากภาพถ่ายทางอากาศ หรือมองด้านบนของพื้นที่ (Top view) และทราบย่านการใช้ที่ดิน หรือ หากมีรายละเอียดมากกว่านั้น ให้ดูจากสภาพอาคารในพื้นที่นั้น ๆ จะทำให้เราทราบว่าบริเวณใดที่มีการใช้พื้นที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรมได้มากยิ่งขึ้น

5.3 วิเคราะห์ผลการศึกษากับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของ สน.พญาไท

ส่วนต่อไปนี้จะขอแนะนำการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันและปราบปรามของ สน.พญาไท มาเพื่อประกอบผลการศึกษาได้ดังนี้

การป้องกันและปราบปรามของ สน.พญาไท อยู่ในส่วนงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม มีกำลังที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่จริง 98 นาย ใช้วิธีการปฏิบัติงานด้านสายตรวจเป็นหลัก ในการป้องกันอาชญากรรม ประกอบไปด้วย

1. สายตรวจรถยนต์ 3 คัน กำลัง 8 นาย ควบคุมโดยนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร โดยอยู่ที่ตั้ง 2 คันเพื่อเตรียมพร้อม และออกไปรออยู่ในพื้นที่ชุมชนที่มีปัญหา
2. สายตรวจรถจักรยานยนต์ 21 คัน กำลัง 42 นาย งานป้องกัน อาชญากรรมอาศัยสายตรวจจักรยานยนต์เป็นหลักในการปฏิบัติงานเนื่องจากมีความคล่องตัวสูง โดยให้เข้าถึงพื้นที่ในแต่ละจุดด้วยการลงลายมือชื่อในตู้แดงที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีอยู่มากถึง 75 ตู้
3. สายตรวจเดินเท้า 5 สาย กำลัง 10 นาย เป็นสายตรวจที่ทำหน้าที่ตรวจในย่านพาณิชย์กรรมหนาแน่น บริเวณที่มีปัญหาด้านอาชญากรรมเช่นย่านประตูน้ำ ย่านอนุสาวรีย์ชัยฯ ย่านกิงเพชร ย่านอรุณพงษ์
4. จุดรับแจ้งเหตุ 1 จุด กำลัง 2 นาย

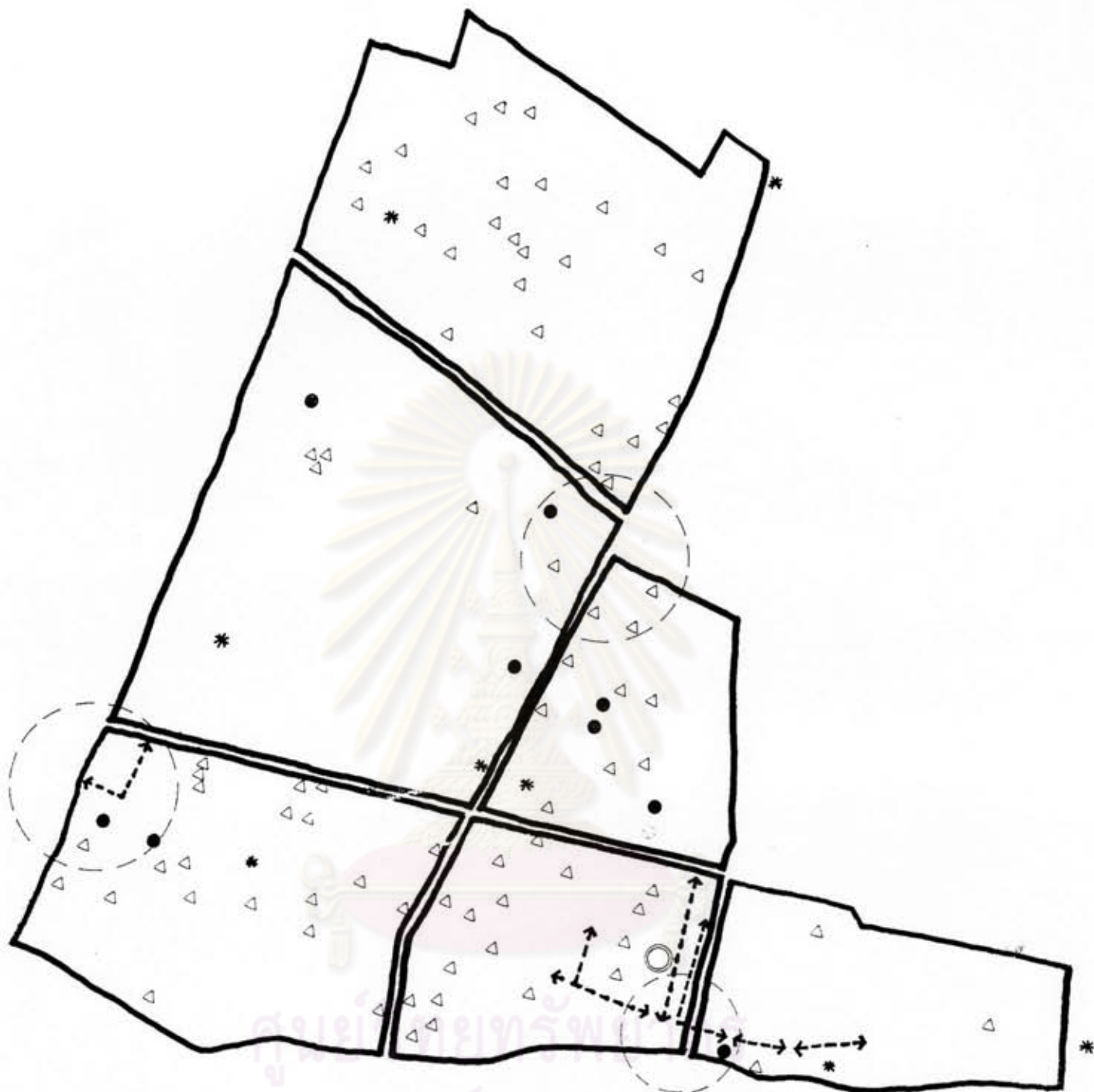
โดยเจ้าหน้าที่ทั้งหมดตามสายตรวจรูปแบบต่าง ๆ จะแบ่งกันไปปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้มีสายตรวจตลอดเวลา 24 ชม

งานในความรับผิดชอบในฝ่ายป้องกันและปราบปรามถือเป็นส่วนสำคัญมากสำหรับสถานีตำรวจกลุ่มคดีที่เกิดกับการตรวจตราของเจ้าหน้าที่จะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างมาก เพื่อไม่เป็นการสูญเสียทรัพยากร กำลังคนไปอยู่ในจุดที่ไม่เหมาะสม หรือ มีคดีเกิดขึ้นน้อย ผู้วิจัยจึงนำเอากลุ่มคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่มาซ้อนทับ (Overlay) กับแผนการตรวจของ สน.พญาไท ได้ตามแผนที่หมายเลข 5.5

ผลการซ้อนทับพบว่าจัดวางสายตรวจครอบคลุมพื้นที่ในทุกบริเวณ โดยผู้วิจัยมีความเห็นมีสำหรับเป็นข้อเสนอแนะบางประการคือ

1. ในบริเวณซอยลือชา มีป้อมรับแจ้งเหตุที่ถูกปล่อยทิ้ง ควรมีเจ้าหน้าที่มาประจำจุดลดมุมอับของชุมชน และ เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งให้พื้นที่
2. ในบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และ ย่านประตูน้ำ ควรมีจุดรับแจ้ง หรือ ใช้รถยนต์ประจำอยู่ตลอดเวลา
3. ในพื้นที่เขตตรวจที่ 1 มีจุดสายตรวจอยู่จำนวนมาก หากเปรียบเทียบแล้ว ในเขตตรวจที่ 2 และ เขตตรวจที่ 6 จะมีคดีเกิดสูงสามารถกระจายกำลังมาในพื้นที่นี้ได้

ศูนย์วิทยุโทรทัศนวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตราส่วน 1 : 20,000

แผนที่
หมายเลข 5.5

- ขอบเขตพื้นที่ศึกษา
- สายตรวจเดินเท้า
- จุดตรวจ
- จุดเผ้าธนาคาร
- จุดสกัด
- บริเวณที่ระคมกำลัง
- จุดตรวจคู่แดง
- จุดสกัดจับ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริเวณที่มี
สภาพแวดล้อม
ทางกายภาพ
ที่เอื้ออำนวย
ให้เกิดคดี
อาชญากรรม